

Marta Piegat-Kaczmarczyk, Zuzanna Rejmer

PL / EN

Model edukacji międzykulturowej WISE

oraz przykładowe scenariusze zajęć szkolnych

Model of intercultural education WISE

and sample lesson plans

Model edukacji międzykulturowej WISE

PL / EN

Model of intercultural education WISE

Marta Piegat-Kaczmarczyk, Zuzanna Rejmer

**Model edukacji
międzykulturowej WISE**

oraz przykładowe scenariusze zajęć szkolnych

**Model of intercultural
education WISE**

and sample lesson plans

PL

Model edukacji międzykulturowej WISE	5
---	----------

Przykładowe scenariusze warsztatów

W różnorodności nasza siła	26
-----------------------------------	-----------

A global village	42
-------------------------	-----------

EN

Model of intercultural education WISE	55
--	-----------

Sample integration workshop in class

Diversity is our strength	76
----------------------------------	-----------

A global village	92
-------------------------	-----------

PL

**Model edukacji
międzykulturowej
WISE**

**oraz przykładowe
scenariusze zajęć
szkolnych**

Drodzy Państwo, Nauczycielki i Nauczyciele, Edukatorki i Edukatorzy!

Zapraszamy do korzystania z drugiej edycji publikacji PFM opisującej model WISE – naszej propozycji metody pracy z dziećmi w grupie zróżnicowanej kulturowo.

„WISE” to po angielsku „mądry”. Akronim ten powstał jednak z polskich słów:

W – współzależność,

I – integracja,

S – sukces,

E – edukacja, które dobrze opisują, o co chodzi w tym modelu.

Model podpowiada, jak pracować w grupie dzieci łączącej różne kultury, języki i tradycje w sposób, który wspiera współpracę i budowanie wspólnoty. Jak, bazując na zróżnicowanych kompetencjach dzieci, uczyć je współpracy i korzystania ze swoich zasobów. Wreszcie – jak sprawić, żeby w zróżnicowanej grupie pracować skutecznie i osiągać edukacyjny sukces.

Serdecznie dziękujemy psycholożkom, pedagożkom, nauczycielom, nauczycielkom z całej Polski, którzy współpracowali z nami przy testowaniu modelu WISE i przygotowali scenariusze zajęć. Dzięki nim wiemy na pewno, że model WISE działa, i to nie tylko na warsztatach integracyjnych i lekcjach wychowawczych. Świetnie sprawdza się na lekcjach przedmiotowych!

Oksana, Sasza, Aleks, Katia, Lesja, a także Mohammad, Ali oraz Nur czy James – imiona dzieci z innych krajów na dobre zagościły w polskich dziennikach szkolnych. Wielojęzyczność i wielokulturowość w klasie to dziś doświadczenie coraz większej grupy uczniów i uczennic, a także nauczycielek i nauczycieli. Nie zawsze jest nam z tym łatwo. Czasem potrzeby uczniów i uczennic, szczególnie przybyłych do Polski na skutek migracji przymusowej, wywołanej przez wojnę i doświadczenie przemocy, wydają się niezrozumiałe albo przytłaczające. Za trudne.

Zachęcamy i zapraszamy jednak do świeżego spojrzenia na to nowe doświadczenie.

Nasza publikacja jest o tym, jak zagubione, niepewne, przestraszone, zmęczone dzieci po trudnych przejściach przyjąć i pomóc im się rozwijać w polskiej szkole. Jak wesprzeć je w nawiązywaniu koleżeńskich relacji i sprawić, by zaczęły nowy rozdział w życiu.

Jak nigdy dotąd w Polsce potrzebna jest edukacja o współpracy, integracji i włączaniu. Wszyscy – i dzieci, i dorośli – potrzebujemy nauczyć się żyć w kraju, jakim Polska stała się w ostatnich latach. Potrzebujemy nauczyć się budować relacje z ludźmi, którzy wyrosli w innej kulturze i innych zwyczajach. Potrzebujemy nauczyć się korzystać z tej różnorodności i budować świat, w którym razem będziemy dobrze się czuć. Liczymy, że nasz model to krok w tym kierunku.

Agnieszka Kosowicz
Prezeska Fundacji Polskie Forum Migracyjne

Szkoła wielokulturowa czy międzykulturowa?

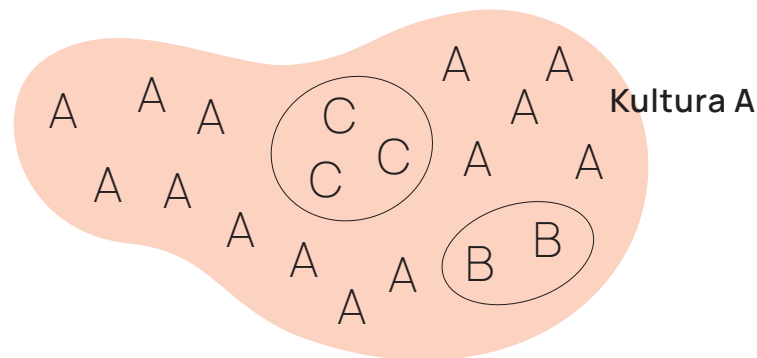
Wiele działań podejmowanych przez Polskie Forum Migracyjne skierowanych jest do szkół, do których trafiają dzieci z doświadczeniem migracyjnym – wzrastające w innych niż polska kulturach oraz te z polskim pochodzeniem, ale przybyłe z zagranicy. Pracujemy wówczas z uczniami i uczennicami oraz z ich rodzinami, z klasami wielokulturowymi, a także z nauczycielkami i nauczycielami, psycholożkami i psychologami oraz pedagogami i pedagogkami szkolnymi. Wiemy, że różnorodność kulturowa w polskich szkołach jest wyzwaniem dla wszystkich zaangażowanych.

Szkoła wielokulturowa

Szkoły, w związku z coraz większą liczbą uczennic i uczniów z doświadczeniem migracji, stają się placówkami wielokulturowymi. Co to oznacza?

Wielokulturowość „(..) wskazuje na obecność i funkcjonowanie obok siebie wielu różnych i odrębnych kultur na określonym terytorium geograficznym, w ramach społecznych lub politycznych struktur.¹”

Wielokulturowość jest konsekwencją migracji, czyli przemieszczania się ludzi. W związku z przybywaniem do Polski osób z innych krajów, w tym od 2020 roku licznych uchodźców i uchodźczyń z ogarniętej wojną Ukrainy, ale też imigrantów i uchodźców z innych części świata, a także z wciąż liczną migracją Polaków, polska szkoła staje się coraz bardziej wielokulturowa.

Ilustracja 1. Kontakt wielokulturowy

Jak to wygląda w wielu szkołach?

Polska szkoła staje się coraz bardziej wielokulturowa, bo uczy się w niej więcej i więcej dzieci z doświadczeniem migracji.

Zwłaszcza uczennice i uczniowie z doświadczeniem migracji przymusowej mają za sobą trudne doświadczenia. Często nie wiedzą, czy zostaną w Polsce na dłużej, więc są słabo zmotywowani do nauki i niechętnie nawiązują relacje z polskimi rówieśnikami.

Dzieci, które nie uczyły się wcześniej po polsku, często nie rozumieją treści omawianych na lekcjach. Nawet gdy mówią po polsku, nie zawsze znają specyficzne słownictwo używane w szkole. Dostają słabe stopnie i ich samocena oraz chęć do nauki coraz bardziej spada.

Między dziećmi w klasie jest bariera językowa i różnice kulturowe. Pojawiają się wzajemna niechęć, stereotypy, uprzedzenia, konflikty.

Uczniowie i uczennice z doświadczeniem migracji tracą coraz bardziej motywację do bycia w szkole, nawiązywania kontaktów i do nauki.

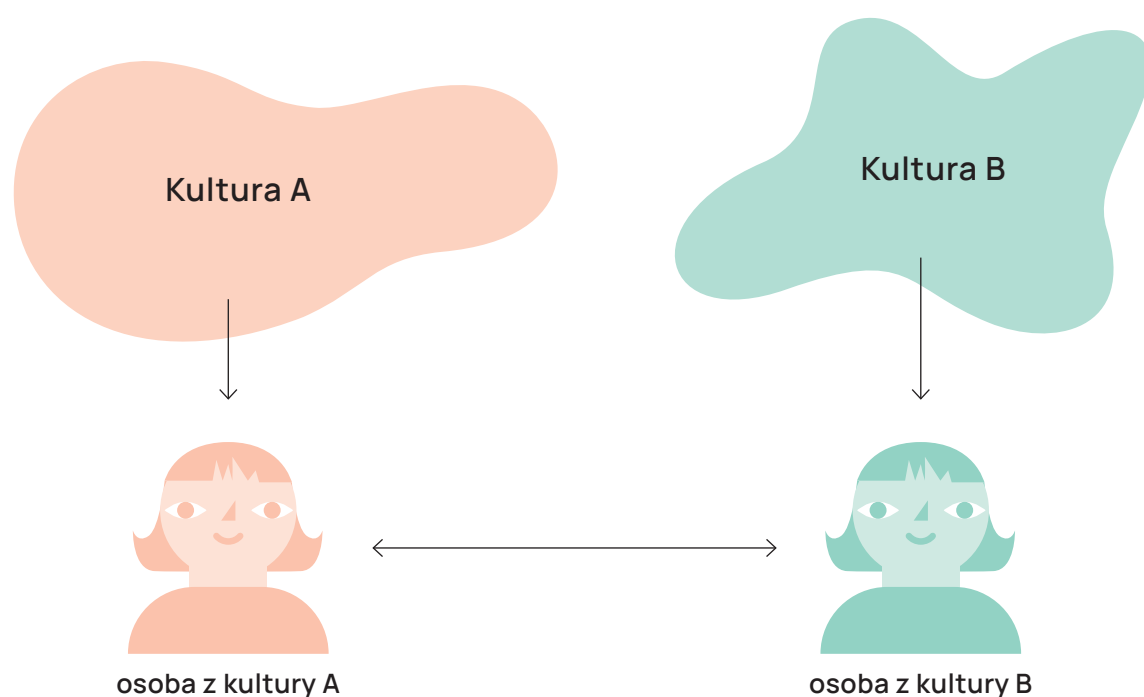
Szkoła pozostaje wielokulturowa. Nauczycielki i nauczyciele tracą resztki sił do pracy z „niechętnymi cudzoziemcami”. Grupy uczniów i uczennic pochodzących z różnych kultur funkcjonują obok siebie. Między uczniami i uczennicami w klasie i szkole pogłębiają się konflikty.

¹ M. Guzik-Tkacz; J. Nikitorowicz *Wielokulturowość – międzykulturowość – transkulturowość w kontekście pedagogicznym* [w]: „Edukacja międzykulturowa 2021”, nr 2 (15) s. 24.

Od wielokulturowości do międzykulturowości w szkole

Dzięki wielu doświadczeniom we wspieraniu szkół wiemy już, że proces ten może wyglądać inaczej, że może być konstruktywny, o ile zwróci się na niego uwagę i podejmie wysiłek. Wielokulturowe klasy i szkoły można zmieniać w międzykulturowe.

Międzykulturowość „to ustawicznie kształtowana przestrzeń »między kulturami...«, w której występują treści z obu lub większej liczby kultur, w której mają miejsce interakcje służące efektywnemu współżyciu i komunikowaniu się ludzi z różnych kultur na drodze dialogu i wzajemnej wymiany wzorców, poglądów, wartości, wzbogacającej życie i kulturę wchodzących w tę interakcję podmiotów (Guziuk-Tkacz i Siegień-Matyjewicz, 2015). Istota »między« tkwi w uświadamianiu i prezentowaniu własnej kultury poprzez porównywanie, współpracę, wnikanie w istotę wzorów, symboli, wartości i zasad kultury odmiennej (Nikitorowicz, 2004).”².

Ilustracja 2. Kontakt międzykulturowy

Kontakt międzykulturowy – jak to może wyglądać?

Polska szkoła staje się coraz bardziej wielokulturowa, bo uczy się w niej więcej i więcej dzieci z doświadczeniem migracji.

Zwłaszcza uczniowie i uczennice z doświadczeniem migracji przymusowej mają za sobą trudne doświadczenia. Często nie wiedzą, czy zostaną w Polsce na dłużej, więc są słabo zmotywowani do nauki i niechętnie nawiązują relacje z polskimi rówieśnikami.

Nauczyciele i nauczycielki mają świadomość, że dzieci niemówiące dobrze po polsku będą doświadczać dodatkowych trudności w szkole. Wiedzą, że bariera językowa i trudności w nauce w nowym miejscu mogą obniżyć samoocenę i motywację do nauki.

Osoby uczące dzieci i sprawujące nad nimi opiekę pedagogiczną w szkole są świadome, że bariera językowa i różnice kulturowe mogą stać się pożywką dla stereotypów, dyskryminacji oraz nieporozumień i konfliktów między uczennicami i uczniami.

Nauczyciele i nauczycielki:
a. zwracają szczególną uwagę na talenty, wiedzę i umiejętności dzieci z doświadczeniem migracji oraz stwarzają wszystkim uczniom i uczennicom okazję do ich wykorzystywania;
b. integrują dzieci – wspierają w poznawaniu się nawzajem i w budowaniu pozytywnych relacji w klasie i szkole.

Dzieci z doświadczeniem migracji, mimo trudności w szkole oraz własnych, często niełatwych, doświadczeń życiowych, uważają się za ważną część klasy. Są lubiane przez rówieśników i doceniane przez osoby je uczące. Zaczynają otwierać się na nowe środowisko szkolne i czuć w nim bezpiecznie. Chętniej podejmują wyzwania edukacyjne i nawiązują kontakty, a nawet przyjaźnie z polskimi rówieśnikami.

Szkoła staje się międzykulturowa. Wszyscy uczniowie/wszystkie uczennice w klasie czują się ważni / ważne i mogą odnosić sukcesy. Razem się uczą, współpracują i sobie pomagają. Lepiej poznają siebie nawzajem oraz kultury, z których pochodzą.

² Za: Guzik-Tkacz M.; Nikitorowicz J. *Wielokulturowość – międzykulturowość – transkulturowość w kontekście pedagogicznym* [w]: „Edukacja międzykulturowa 2021”, nr 2 (15) s. 26.

Model edukacji międzykulturowej WISE – założenia i podstawy teoretyczne

Model WISE to praktyczne narzędzie do edukacji międzykulturowej w szkole. Uważamy, że jedynie świadome wysiłki na rzecz tworzenia środowiska międzykulturowego mogą zaowocować dialogiem między przedstawicielami różnych grup kulturowych. Poznawaniem się i uczeniem od siebie nawzajem.

Model jest autorskim narzędziem wypracowanym przez psycholożki Martę Piegat-Kaczmarczyk i Zuzannę Rejmer w toku wieloletnich doświadczeń w pracy z klasami wielokulturowymi, czyli takimi, w których uczą się razem dzieci z doświadczeniem migracji i bez niego oraz dzieci z rodzin dwu- czy wielokulturowych. Model ten był wielokrotnie stosowany w praktyce w klasach wielokulturowych na wszystkich poziomach nauczania, w tym w klasach silnie skonfliktowanych wewnętrznie.

Cele zajęć prowadzonych według modelu WISE

Nazwa modelu – WISE – po angielsku „mądry”, to akronim kluczowych w pracy tym modelem pojęć: W – współzależność, I – Integracja, S – Sukces, E – Edukacja.

Współzależność

Pracując zgodnie z zasadami modelu WISE, tworzymy sytuację, w której wszyscy uczniowie i wszystkie uczennice zależą od siebie. Muszą współpracować i wspierać się wzajemnie, by zrealizować zadania. Celem, który chcemy tutaj osiągnąć, jest wzbudzenie w nich poczucia, że wszyscy są mile widziani i potrzebni, a zarazem każdy ma indywidualne talenty i umiejętności, czasami unikatowe.

Integracja

Termin pochodzi od łacińskiego *integrare* – scalić. Jak podaje Wikipedia „Integracja społeczna to zespolenie i zharmonizowanie elementów zbiorowości społecznej, rozumiane jako intensywność i częstotliwość kontaktów między członkami danej zbiorowości oraz jako akceptacja w jej obrębie wspólnych systemów wartości, norm, ocen.”³

Dążenie do integracji uczniów i uczennic wielokulturowej klasy jest jednym z podstawowych zadań stojących przed osobą, która chce umożliwić dzieciom i młodzieży wzajemne poznanie się i dialog międzykulturowy.

Działania na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem modelu WISE wspierają proces głębokiej integracji między uczniami i uczennicami z różnych kultur, mówiącymi różnymi językami, z doświadczeniem migracyjnym i bez. Celem, do którego dążymy, jest wytworzenie w uczennicach i uczniach poczucia, że wszyscy jesteśmy jednym zespołem, jedną klasą, którą tworzą unikatowe i ciekawe w swojej różnorodności osoby.

Sukces

Ważnym aspektem działań edukacyjnych realizowanych zgodnie z modelem WISE jest stwarzanie uczestnikom i uczestniczkom sytuacji potencjalnego sukcesu. Jest to szczególnie ważne w pracy z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym, które, mierząc się trudnościami i zazwyczaj z barierą językową, rzadko mają okazję do świętowania sukcesów w polskiej szkole. Celem jest wzmocnienie w dzieciach i młodzieży poczucia własnej wartości i sprawstwa, czyli przekonania, że posiadane talenty, umiejętności i wiedza mogą służyć osiągnięciu wyznaczonych celów.

Edukacja

Co ważne, prowadząc szkolne działania edukacyjne z wykorzystaniem modelu WISE, nauczyciel lub nauczycielka może jednocześnie realizować podstawę programową oraz cele służące integracji i edukacji międzykulturowej uczniów i uczennic.

Zarazem ważnym założeniem działań edukacyjnych realizowanych zgodnie z modelem WISE jest uświadomienie uczniom i uczennicom, jak istotna jest współpraca. Dzięki niej oraz korzystaniu z potencjału różnorodnych talentów i umiejętności wszystkich osób w zespole, mogą oni sprawnie realizować stawiane przed nimi zadania. Współpracując, uczą się szybciej i skuteczniej.

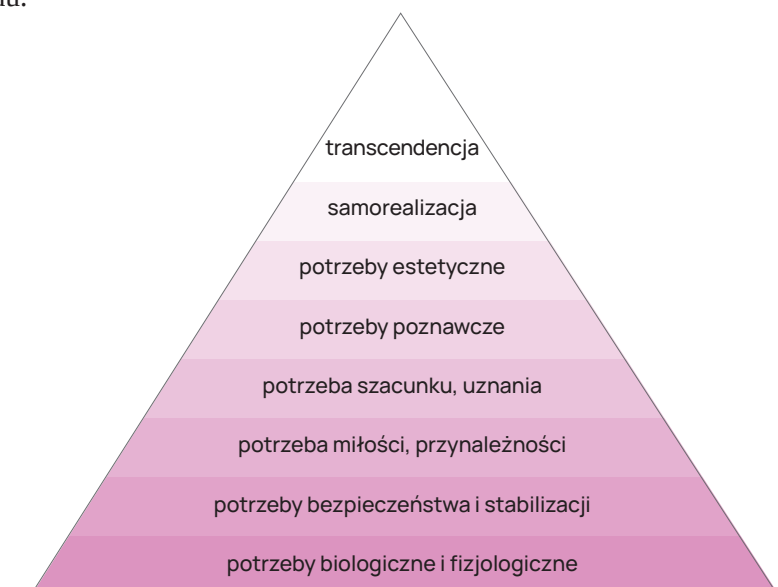

Ilustracja 3. Model edukacji międzykulturowej WISE

3 Za: Wikipedia: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Integracja_\(psychologia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Integracja_(psychologia)); [dostęp 18.07.2023].

Podstawy teoretyczne modelu

Abraham Maslow w swojej teorii motywacji ułożył potrzeby ludzi w formę piramidy twierdząc, że kolejne mogą być realizowane tylko wówczas, gdy zostały już zaspokojone te niższego rzędu.

Ilustracja 4. Piramida potrzeb Maslowa

Piramida potrzeb Maslowa znajduje bardzo duże zastosowanie w pracy z dziećmi z doświadczeniem migracji w polskiej szkole. Nauczycielki i nauczyciele bardzo często skarżą się na słabą motywację do nauki tych uczniów i uczennic oraz nieskuteczność własnych starań i wysiłków. Pedagodzy swoje działania ukierunkowują na potrzeby poznawcze uczniów, chcą pomagać im zdobywać wiedzę i umiejętności, ale wiele dzieci, jak się okazuje w czasie wstępnej diagnozy, jest na to zupełnie niegotowych. Większość małych migrantów ma poważne deficyty w zaspokajaniu potrzeb niższego rzędu:

- **potrzeba bezpieczeństwa** – nie czują się w Polsce i w szkole bezpiecznie; nie wiedzą, jak długo tu pozostaną; niepewna jest ich sytuacja prawna,
- **potrzeba przynależności** – nie czują się mile widziani i akceptowani przez rówieśników; ich relacje rodzinne bywają nadwyrężone i trudne poprzez ciężkie doświadczenia związane z migracją,
- **potrzeba szacunku** – nie odnoszą sukcesów, nie czują się szanowani przez swoją odmienność kulturową i językową.

W takiej sytuacji wzbudzanie potrzeb poznawczych, czyli motywacji do nauki, musi być skazane na niepowodzenie. W pierwszej kolejności należy się zająć budowaniem u ucznia i uczennicy z doświadczeniem migracji (zwłaszcza przymusowej) poczucia bezpieczeństwa, przynależności i szacunku. Może w tym pomóc prowadzenie zajęć według modelu WISE.

Drugim filarem dla tej metody jest opisana przez Gordona Allporta „Hipoteza kontaktu”⁵. Autor zwrócił w niej uwagę, że kontakt interpersonalny między przedstawicielami różnych grup może przełamywać wzajemne stereotypy i uprzedzenia. Kontakt ten powinien być dobrowolny i jak najczęstszy. Bardzo ważne, by osoby spotykające się miały jednakowy status (pozycję w grupie) oraz by działały razem na rzecz osiągnięcia wspólnego celu. Kolejni badacze procesów grupowych podkreślają dodatkowo wagę przyjacielskiej i nieformalnej atmosfery oraz przestrzegania społecznych norm tolerancji i akceptacji⁶.

Wskazane przez Allporta i jego kontynuatorów sposoby organizacji przestrzeni edukacyjnej znalazły dokładne odzwierciedlenie w zasadach pracy według modelu WISE, o czym szczegółowo piszemy w kolejnej części.

W modelu edukacji WISE wykorzystujemy też odkryte i opisane na gruncie psychologii behawioralnej warunkowanie instrumentalne, które jest formą uczenia się. W tym przypadku nauka zachowania następuje poprzez odczuwanie jego konsekwencji.

B.F. Skinner – jeden z najbardziej znanych psychologów, który badał ten mechanizm uczenia się – wprowadził pojęcia wzmocnienia i kary. W naszym modelu, by wzmocnić efekt edukacyjny, korzystamy przede wszystkim ze wzmocnienia pozytywnego, tj. uczniowie i uczennice są nagradzani po zaprezentowaniu pożądaných postaw i zachowań.

5 G. Allport, *The nature of prejudice*, Reading, MA 1954.

6 Aronson, Elliot & Wilson, Timothy D. & Akert, Robin M. *Psychologia Społeczna. Serce i umysł*, Poznań, 1997 s. 581.

4 A. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 2.

Zasady pracy według modelu WISE

- 1** Uczennice i uczniowie **pracują w zespołach**.
- 2** W zespołach **wykonują zadania** związane z tematem lekcji.
- 3** Za wykonanie zadań oraz za dobrą współpracę zespoły **zdobywają punkty**.
- 4** Osoba prowadząca, przydzielając punkty, **daje zespołom informację zwrotną**, dlaczego otrzymały taką, a nie inną liczbę punktów za współpracę w danym zadaniu.

Praca w grupach

Pracując według modelu WISE, należy podzielić dzieci na grupy, w których będą pracowały przez cały czas trwania zajęć. Optymalne jest stworzenie 4–5 zespołów w klasie. Najlepiej 4–6-osobowych.

UWAGA

Grupy powinny być jak najbardziej różnorodne. Ważne, by znalazły się nich dzieci o różnych talentach, wiedzy, umiejętnościach i zainteresowaniach. Niekorzystne jest celowe tworzenie zespołów z dzieci pochodzących tylko z jednej grupy kulturowej czy językowej.

Ważne, aby dzieci z doświadczeniem migracji były włączone do jak największej liczby zespołów. Zależy to oczywiście od wielkości klasy i liczby migranckich uczniów i uczennic. Jak podzielić uczennice i uczniów, żeby w każdej grupie był ktoś, kto mieszkał za granicą?

Otóż wcale nie musi być dziecka z doświadczeniem migracji w każdej grupie! Z punktu widzenia skuteczności modelu WISE bardzo dobre rezultaty można osiągnąć również w sytuacji, w której w kilku grupach są uczniowie i uczennice z doświadczeniem migracji, a w paru pozostałych pracują dzieci bez takiego doświadczenia.

Sytuacja, w której dziecko mieszkające wcześniej w innym kraju jest w każdej grupie, daje poczucie równości szans. Natomiast kiedy nie jest to możliwe, a jest ono potrzebne grupie do rozwiązania zadania – staje się kimś pożądanym. Zabiegając o nie, uczennice i uczniowie z danego zespołu wzmacniają swoje pozytywne nastawienie do dziecka z doświadczeniem migracji.

UWAGA

Nie należy tworzyć grup złożonych wyłącznie z dzieci, które się lubią. Warto łączyć w zespoły dzieci, które się za dobrze nie znają, a nawet te, które się nie za bardzo lubią. Tworząc z nich zespół, stwarzamy im okazję do przełamania wzajemnej niechęci i poszukania tego, co je łączy.

Zadania budujące współzależność

Zadania dla grup powinny być przygotowane tak, aby stawiać uczennice i uczniów w sytuacji współzależności, czyli by byli potrzebni sobie nawzajem do zrealizowania zadania. Dzieci bez doświadczenia migracyjnego zaczynają wówczas potrzebować pomocy migrantów i na odwrót. Bez współpracy z „innym” nie dadzą rady odpowiedzieć na pytania czy wykonać polecenia. To moment, w którym zaczynają wchodzić w interakcję między sobą, zaczynają współpracować.

Jak tworzyć sytuację współzależności w zadaniach?

Należy tak skonstruować zadanie, by do zrozumienia polecenia czy wykonania go potrzebna była specyficzna wiedza, którą posiada jedna lub nieliczne osoby w klasie.

Może to być np. polecenie zapisane częściowo w innym języku lub innym alfabetem.

Zespół ma np. przetłumaczyć określone zwroty na języki używane w krajach pochodzenia osób z klasy.

Możemy też poprosić grupę o nazwanie miejsc, rzeczy czy postaci przedstawionych na zdjęciach. Niektóre będą mogły zostać rozpoznane jedynie przez osoby wyrosłe w danej kulturze czy ją świetnie znające.

UWAGA

Należy mieć pewność, że przynajmniej jedna lub kilka osób w klasie będzie miało wiedzę i umiejętności wystarczające do wykonania danego zadania. Na przykład może odczytać polecenie w danym języku, czyli zna go w stopniu wystarczającym do czytania ze zrozumieniem.

Przed przygotowaniem zadań należy zebrać wiedzę o uczniach i uczennicach w klasie. W szczególności dowiedzieć się, czym dzieci się interesują, jakie języki znają (i w jakim stopniu), jaką mają wiedzę o swoim kraju pochodzenia (przede wszystkim o ważnych miejscach, bohaterach, strojach, potrawach narodowych i tradycjach).

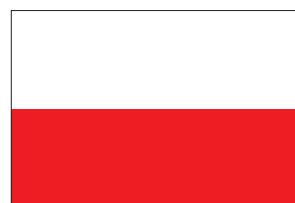
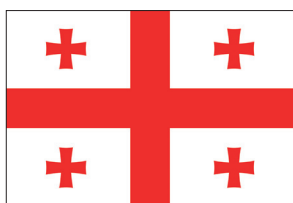
Znając lepiej dzieci w klasie będzie można tak przygotować zadania dla zespołów, by w jak największym stopniu włączać w pracę osoby słabiej zintegrowane, z niskim poczuciem własnej wartości, niedoceniające swojego potencjału i wiedzy.

WAŻNE

W trakcie wykonywania zadań zespoły nie mogą korzystać z wiedzy wyszukanej w internecie!

Przykład 1 | Część polecenia w języku obcym

Podajcie nazwy krajów pod ich flagami i napiszcie, ЧТО СИМБОЛИЗУЙГ ЦВЕТА НА флудze Polski?

..... /

..... /

Uczniowie niemówiący po rosyjsku i / lub nieznający cyrylicy z pewnością bez kłopotu odpowiedzieliby na to pytanie, gdyby tylko potrafili je odczytać. Uczniowie pochodzący na przykład z Ukrainy mogą znać cyrylicę. Będą potrafili odczytać tę część polecenia, która zapisana jest po rosyjsku. A zatem są od siebie zależne i tylko współpracując, mogą wykonać zadanie – osiągnąć sukces.

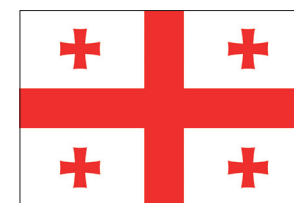
Osoba przygotowująca zadanie, w którym część polecenia jest zapisana w nieznanym jej języku, może korzystać z translatorów internetowych. Nawet jeśli tłumaczenie będzie zawierało błędy (tak jak w przykładzie powyżej), ćwiczenie spełni swoją funkcję. Błąd językowy może być nawet atutem i zwiększać walory edukacyjne danej aktywności. Jeśli dziecko posługujące się danym językiem dostrzeże błąd i podzieli się wiedzą, warto je za to docenić. Skomentować, że dorośli też nie wiedzą wszystkiego, że uczymy się przez całe życie itp. W ten sposób pokazujemy uczniom i uczennicom, że nie muszą być perfekcyjni, a błędy są rzeczą ludzką i wiele nas uczą.

UWAGA

W ramach jednego warsztatu (zregulowanego 90 min.) jest możliwość zrealizowania 3-4 zadań.

Przykład 2 | Część zadania wymaga wiedzy z innej kultury

Korzystając z ilustracji flag Polski, Ukrainy i Gruzji napiszcie, jakie kolory możemy odnaleźć w tych flagach. Odpowiedź zapiszcie w trzech językach – polskim, ukraińskim i gruzińskim.

Flaga Gruzji – kolory (nazwy zapisane w 3 językach):

..... /

..... /

..... /

Flaga Ukrainy – kolory (nazwy zapisane w 3 językach):

..... /

..... /

..... /

Flaga Polski – kolory (nazwy zapisane w 3 językach):

..... /

..... /

..... /

Tego typu zadania pomagają osiągnąć podobny cel w nieco inny sposób. Dzieci znające język polski wiedzą dokładnie, co mają zrobić, ale to uczniowie posługujący się gruzińskim i ukraińskim mają ważną część wiedzy i umiejętności potrzebnych do wykonania zadania. Znowu rodzi się więc w uczennicach i uczniach potrzeba współpracy.

Można w ten sposób przygotować i prowadzić zajęcia z każdego tematu, na każdym przedmiocie i na każdym poziomie nauczania. W dalszej części publikacji znajdują się scenariusze zajęć opracowane i przeprowadzone według modelu WISE w szkołach w całej Polsce. Są lekcje języka angielskiego, geografii, muzyki, języka polskiego i nauczania zintegrowanego. Często wykorzystanie metody WISE nie wymaga dużych nakładów dodatkowej pracy od nauczyciela czy nauczycielki, a po prostu innego skonstruowania zadania.

Punkty za pracę

Zespoły za współpracę oraz za realizację zadań otrzymują punkty przydzielane po każdym zadaniu.

NAZWA ZESPOŁU	Zadanie 1	Zadanie 4	Zadanie 3	Zadanie 4
Rakiety	4+1-1			
Bulteriery	3+1+1			
Neonówki	5+1+2			
Jets	4+1-1			
Suma punktów				

Ilustracja 5. Przykładowa tabela z punktacją

Punkty są przyznawane w **czterech (opcjonalnie pięciu) kategoriach**:

Punkty za wykonanie zadania – czyli poprawne udzielenie odpowiedzi czy wykonanie polecenia.

Liczba punktów zmienia się w każdym zadaniu. Osoba tworząca dane zadanie decyduje, ile punktów można w nim zdobyć.

Punkty za współpracę w grupie – czyli za to, czy uczniowie i uczennice w ramach pracy w grupie odnoszą się do siebie z szacunkiem, czy angażują wszystkich w pracę, czy sobie pomagają, czy potrafią zażegnawać konflikty itd.

To maksymalnie 2 punkty po każdym zadaniu.

2 punkty – gdy współpraca była bardzo dobra.

1 punkt – gdy było widać współpracę, ale była ona nierówna (czegoś w niej brakowało, np. ciągłego zaangażowania wszystkich członków zespołu w realizację zadania).

0 punktów – gdy współpraca była bardzo zła albo zespół w ogóle nie współdziałał.

Punkty za współpracę między grupami – czyli za to, że uczniowie i uczennice kibicują i dobrze życzą pozostałym zespołom, cieszą się, kiedy inni zdobywają punkty, nie przeszkadzają, gdy inne zespoły udzielają odpowiedzi etc.

2 punkty – gdy współpraca była bardzo dobra.

1 punkt – gdy było widać współpracę, ale była ona nierówna (czegoś w niej brakowało, np. zespół czasami przeszkadzał, gdy inne zespoły udzielały odpowiedzi).

0 punktów – gdy współpraca była bardzo zła albo zespół w ogóle nie współdziałał.

EKSTRA punkty za współpracę między grupami

Dzieci mogą zrealizować zadanie nawet w sytuacji, gdy wśród członków zespołu nie ma osoby posiadającej wiedzę potrzebną do jego wykonania. Jeśli osoba ekspercka z innego zespołu zgodzi się pomóc w realizacji zadania kolegom i koleżankom z innej grupy, może zyskać dodatkowe punkty za współpracę dla swojego zespołu. Wszyscy na tym zyskują: grupa, która uzyskała pomoc jest w stanie zrealizować zadanie, za co otrzymuje punkty merytoryczne, a grupa osoby pomagającej zyskuje punkty za współpracę.

Za współdziałanie międzygrupowe jest jeden ekstra punkt za pomoc dla każdego zespołu. Jeśli ekspert pomógł na przykład dwóm zespołom, zdobywa dla swojej grupy 2 punkty, jeśli pomógł jednemu – 1 punkt.

Punkty za współpracę z osobą prowadzącą (zasada wprowadzana opcjonalnie)

Punkty za współpracę z osobą prowadzącą warto wprowadzić, jeśli przypuszczamy, że pracując z grupą, możemy mieć problem ze skupieniem uwagi uczestniczek i uczestników zajęć na tym, co chcemy przekazać.

Wprowadzając punktację za tego rodzaju współdziałanie, warto doprecyzować, czym jest dobra współpraca z osobami prowadzącymi. Np. polega ona na tym, że osoby pracujące w poszczególnych zespołach dbają o dobrą komunikację z osobą prowadzącą – nie mówią równocześnie z nią, nie przerywają jej wypowiedzi, uważnie słuchają tego, co mówi, a jeśli mają pytania – nie wahają się ich zadać, a gdy coś jest niejasne w instrukcji zadania – zgłaszają potrzebę wyjaśnienia.

2 punkty – gdy współpraca była bardzo dobra.

1 punkt – gdy było widać współpracę, ale była ona nierówna (czegoś w niej brakowało, np. członkinie i członkowie zespołu często rozmawiali między sobą, gdy osoba prowadząca mówiła).

0 punktów – gdy współpraca była bardzo zła albo zespół w ogóle nie współdziałał.

Realizując zajęcia, w wyjątkowych sytuacjach, np. agresji osoby wobec innej, można zabierać zespołom punkty. Nie polecamy jednak sięgania do tego sposobu motywowania za często. Nie od dziś wiadomo, że nagradzanie przynosi lepsze efekty niż karanie

Informacja zwrotna dla zespołów

Niezwykle ważnym elementem pracy według modelu WISE jest podsumowanie i omówienie punktacji po każdym zadaniu.

Osoba prowadząca, podsumowując pracę zespołów w danym zadaniu i przydzielając punkty za wykonane zadanie oraz za współpracę, powinna zawsze udzielić zespołom informacji zwrotnej, tj. wyjaśnić, dlaczego przyznaje taką, a nie inną liczbę punktów. Szczególnie ważny jest komentarz do punktów za współpracę. Należy mówić o tym, co w zachowaniu uczniów i uczennic było dobre, czego ewentualnie zabrakło i o co warto jeszcze wzbogacić współpracę zespołu przy kolejnych zadaniach. Informacja zwrotna udzielana grupom jest bardzo ważna. Im bardziej rozbudowana i im bardziej precyzyjna, tym szybciej uczniowie i uczennice uczą się zasad dobrej współpracy, komunikacji i rozwiązywania konfliktów.

Zwykle po pierwszym zadaniu dzieci protestują, kiedy okazuje się, że zrealizowały zadanie i otrzymały za to na przykład maksymalną liczbę punktów, ale straciły punkty za współpracę w grupie lub między grupami. Jednak już w kolejnej rundzie uczennice i uczniowie orientują się, w jaki sposób korzystać z tych zasad, aby poprawić swój wynik.

Siła modelu działa poprzez uczenie nowych zachowań i nawyków w komunikacji i współpracy, a także dzięki dążeniu uczniów i uczennic do nagrody, czyli sukcesu na zajęciach.

UWAGA

Może się zdarzyć, że grupa, realizując dane zadanie, nie zapracowała na pełne 2 punkty za współpracę w zespole. Omawiając pracę i przydzielając punkty, warto zapytać członkinie i członków zespołu, ile sami by sobie przyznali punktów oraz dlaczego. Jeśli uczniowie ocenią swoją pracę i wskażą niedociągnięcia, warto to docenić. Uczniowie i uczennice w ten sposób uczą się na własnych błędach! Osoba prowadząca powinna to podkreślić, dodając, że każdy czasem się myli, ale ważne jest, by umieć zrozumieć, co się zrobiło nie tak i wyciągnąć z tego wnioski na przyszłość. Udzielając zespołowi informacji zwrotnej, należy też docenić umiejętność przyznania się do błędu.

Efektom takiej sytuacji powinna być decyzja osoby prowadzącej o przyznaniu maksymalnej liczby punktów za dane zadanie. Zespół mógł stracić punkty, ale to, że wykazał się umiejętnością analizy swojego postępowania i uczenia się na błędach, ratuje go przed ich utratą.

Kończymy i podsumowujemy zajęcia

Po zrealizowaniu wszystkich zadań zliczamy punkty i ogłaszamy, który zespół zebrał ich najwięcej.

Gratulujemy zwycięskiej drużynie, **ale jednocześnie podkreślamy**, że wszystkie zespoły można uznać za zwycięzców, nawet jeśli zdobyły nieco mniej punktów. Wykazały się wiedzą, umiejętnościami i zaangażowaniem w grę.

Podsumowując i omawiając punktację, warto zwrócić uwagę uczennic i uczniów na czynniki, które pomagały zdobywać punkty. Z reguły jest to dobra współpraca i umiejętność utrzymania zaangażowania w realizację zadań do końca zajęć.

Wszyscy uczniowie i uczennice dostają pod koniec zajęć plusy lub oceny (wszyscy w klasie takie same) za aktywność i zaangażowanie.

Dzięki pracy w tak przygotowanych warunkach edukacyjnych dzieci i młodzież doświadczają pozytywnych emocji w kontakcie międzykulturowym, które powoli wypierają wcześniejsze negatywne doświadczenia. Im częściej uczennice i uczniowie mają szansę pracować według modelu WISE, tym więcej okazji do wchodzenia w pozytywne relacje i, co bardzo ważne, do osiągnięcia sukcesu wypracowanego dzięki współpracy międzykulturowej.

Siła i skuteczność modelu WISE

Siła modelu WISE polega na tym, że jako osoby edukujące dzieci i młodzież nie mówimy im „bądźcie dla siebie tolerancyjni, szanujcie odmienność i korzystajcie z różnorodności”. Uczennice i uczniowie zapewne szybko by takie polecenia i rady zbojkotowali. Zamiast tego stwarzamy warunki i określamy zasady, dzięki którym rozbudzamy w nich prawdziwe potrzeby: współpracy, szacunku, korzystania z potencjału różnorodności.

Korzyści ze stosowania modelu WISE odczuwają wszyscy zaangażowani.

Rezultaty:

- Uczennicy i uczniowie zauważają, że więcej zyskują dzięki współpracy.
- Dzieciom zależy na obecności „innego” w grupie.
- Młodzi ludzie nawiązują więcej pozytywnych relacji.
- Poszczególne osoby w klasie czują się docenione, zauważone, mile widziane (szczególnie „inni”/z doświadczeniem migracji).
- Rośnie motywacja dzieci do nauki – następnym razem również chcą się wykazać.
- Osoby z klasy chętniej nawiązują relacje z kolegami i koleżankami.

Dodatkowe korzyści dla nauczycielek i nauczycieli:

- Poczucie kompetencji i skuteczności.
- Widoczne rezultaty ich pracy.
- Większa satysfakcja z pracy.
- Realizowanie treści z podstawy programowej i **jednocześnie** edukacja międzykulturowa.

Ważne wskazówki przy stosowaniu modelu WISE

➔ Praca z cudzoziemcami w szkole **powinna zawsze rozpoczynać się od wstępnej diagnozy psychologiczno-społecznej**. To bardzo ważne zadanie dla psychologa lub pedagoga szkolnego. Wstępna diagnoza pozwala poznać sytuację dziecka, jego historię migracyjną, czy uczyło się wcześniej w szkole, w jakich krajach i w jakich językach, jakie są jego kompetencje językowe, czy umie czytać i pisać w różnych językach czy tylko się w nich komunikuje, czy doświadczyło jakiś urazów fizycznych lub psychicznych, które mogą mieć wpływ na jego funkcjonowanie w szkole, czy rodzina dziecka jest z nim w kraju czy jest rozdzielona, czy planuje pozostać w Polsce czy szukać swojego miejsca gdzieś indziej. Warto dowiedzieć się, czym dziecko się interesuje, jakie są jego osiągnięcia. Te wszystkie informacje przydadzą się psychologom i pedagogom do tego, aby skutecznie wspierać dziecko w radzeniu sobie z trudnościami i wyzwaniem, jakie postawiła przed nim migracja. Nauczyciele zaś będą mogli dzięki takiej wiedzy lepiej przygotowywać prowadzone przez siebie lekcje, tak aby włączać dziecko w zadania, wykorzystywać jego wiedzę, umiejętności i w ten sposób zwiększać jego motywację do nauki.

➔ Zajęcia według modelu WISE można prowadzić **na lekcjach wychowawczych**, ale również **w ramach godzin przedmiotowych**, z powodzeniem realizując podczas zajęć treści z podstawy programowej danego przedmiotu. **To ważne, żeby nie były one jednorazowym działaniem** na godzinie wychowawczej, a sposobem pracy na wszystkich przedmiotach. Dzięki temu dzieci wyrobią sobie nawyk współpracy, będą dążyć do kontaktu międzykulturowego i czerpać z niego korzyści, chociażby w postaci dobrych ocen za pracę na lekcji.

➔ Czas trwania zajęć realizowanych po raz pierwszy według modelu WISE w danej klasie – to **minimum 2 godziny lekcyjne**. Uczennice i uczniowie potrzebują za pierwszym razem więcej czasu na przyswojenie zasad i rozpoczęcie efektywnej pracy. Kolejne zajęcia w danej klasie, zaznajomionej już z pracą według modelu WISE, mogą być realizowane zgodnie z planem lekcji.

➔ Pierwsze zajęcia według tego modelu będą wymagały **ściślej współpracy pomiędzy wychowawcą klasy, nauczycielem danego przedmiotu i psychologiem lub pedagogiem szkolnym**. Ważna będzie tu wymiana informacji na temat mocnych stron uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji, ich kompetencji językowych, a także ich wiedzy o kulturze kraju pochodzenia. Wszystko to pozwoli nauczycielowi tak dobrać treści i w taki sposób przeformułować pytania, zadania i polecenia, żeby naprawdę stworzyć sytuację sukcesu i współzależności.

W dalszej części publikacji prezentujemy przykładowy scenariusz stworzony przez współautorkę modelu WISE – Zuzannę Rejmer.

Publikujemy też wybrany scenariusz zajęć przygotowany zgodnie z modelem WISE przez nauczycielkę języka angielskiego pracującą w polskiej szkole. Zapoznając się z tym scenariuszem, warto zwrócić uwagę, że często niewielka modyfikacja standardowego skryptu lekcji wykorzystywanego w jednokulturowej klasie wystarczy, aby praca nabrała integracyjnego charakteru.

Przykładowy scenariusz zajęć na lekcję wychowawczą w V klasie szkoły podstawowej, realizowany zgodnie z zasadami modelu edukacji międzykulturowej WISE

W różnorodności nasza siła

autorka: Zuzanna Rejmer

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

Podstawowe informacje o grupie⁷

To klasa, w której uczy się 26 uczennic i uczniów. Wśród nich jest 6 dzieci z doświadczeniem migracji oraz jedno z rodziny wielokulturowej. Troje dzieci przybyło z Ukrainy, jeden chłopiec z Afganistanu, jedna dziewczynka z Indii, a ostatni z tej szóstki uczeń pochodzi z rodziny polskiej, ale urodził się i mieszkał do szóstego roku życia w Anglii.

Jeden z chłopców pochodzących z Ukrainy przyjechał z rodzicami do Polski 3 lata przed wybuchem wojny. Mówi bardzo dobrze po polsku, jest lubiany przez kolegów i koleżanki. Niechętnie dzieli się informacjami o swoim pochodzeniu. W szkole w ogóle nie posługuje się językiem, w którym na co dzień rozmawia z rodzicami (rosyjskim), choć zna go bardzo dobrze w mowie i piśmie. W języku ukraińskim mówi, choć nie zna go biegle. Miesza rosyjski z ukraińskim i nie jest tego do końca świadomy. Bardzo lubi grać w piłkę, uczyć się języków (jest bardzo dobry z polskiego) i matematyki.

Kolejny **chłopiec przyjechał z Ukrainy** do Polski już po wybuchu wojny. Jest raczej nieśmiały i zamknięty w sobie. Trzyma się na uboczu, jest mało mówny. Słabo mówi po polsku. W trakcie lekcji jest jakby nieobecny. Dużo rysuje w zeszytach. Na przerwach czyta książki po ukraińsku. Jego mama mówi, że interesuje się samochodami oraz szerszej techniką. W Ukrainie bardzo lubił lekcje fizyki oraz matematyki. Tu jeszcze niewiele rozumie z tego, co jest omawiane na zajęciach.

W klasie jest też **ukraińska dziewczynka**, która również dołączyła do grupy niedawno – 4 miesiące temu. Przyjechała ze Lwowa. Szybko uczy się polskiego, jest nieśmiała i raczej trzyma się na uboczu, ale zaproszona do zabawy przez koleżanki z klasy nie wycofuje się, a stara się w niej uczestniczyć. W rodzinie komunikuje się po ukraińsku. Lubi śpiewać i tańczyć. Mama zgłaszała, że w Ukrainie córka wygrywała konkursy śpiewu. Bardzo ładnie maluje, co docenia nauczyciel plastyki.

Z kolei **chłopiec z Afganistanu** zaczął chodzić do tej klasy ok. 1,5 roku temu. Często opuszcza lekcje. Ciągłe mówi słabo po polsku. Kiedy osoby prowadzące zajęcia nie używają materiałów preparowanych⁸, czyli zadań i poleceń dostosowanych do jego poziomu znajomości języka polskiego, chłopiec jest jakby nieobecny na lekcji – często przysypia, patrzy przez okno albo wychodzi do toalety. Nieraz zdarzało mu się uciec z zajęć. W klasie nie ma przyjaciół. Raczej trzyma się na uboczu, a przerwy spędza z innymi dziećmi z Afganistanu. Zdarzało się, że chłopiec wdawał się w bójkę z kolegami z klasy oraz z innymi chłopcami. Dochodziło to aktów przemocy słownej i fizycznej. Na zajęciach, na których ma szansę pracować z materiałem

² To przykładowy scenariusz, więc informacje o grupie nie są prawdziwe. Przedstawiono tu możliwy skład klasy wielokulturowej oraz dynamikę jej funkcjonowania. W prawdziwej sytuacji osoba przygotowująca i prowadząca zajęcia powinna zgromadzić informacje o grupie i poszczególnych dzieciach w klasie. W tym celu prowadzi własne obserwacje (biorąc pod uwagę funkcjonowanie klasy oraz poszczególnych dzieci), rozmawia z dziećmi i ich rodzicami (tu chodzi w szczególności o dzieci, które mogą potrzebować wsparcia w zintegrowaniu się z klasą), a także zbiera informacje o dzieciach od pedagoga i /lub psychologa szkolnego oraz ich nauczycielek i nauczycieli.

preparowanym, jest zainteresowany i aktywny. W Afganistanie chodził do brytyjskiej szkoły – jest bardzo dobry z angielskiego i bez problemu można się z nim komunikować w tym języku. Na co dzień rozmawia w domu w języku dari⁹. Rodzice przekazali, że płynnie czyta i pisze w rodzimym języku. Lubi też zajęcia WF-u – świetnie biega. Jego tata twierdzi, że w ojczyźnie bardzo lubił uczyć się biologii i chemii. Cała rodzina widziała w nim przyszłego lekarza.

Dziewczynka, która przyjechała z Indii, zaczęła uczęszczać do klasy niecały miesiąc temu. Mówi po angielsku oraz w swoim lokalnym języku – tamilskim. Pochodzi z południowego stanu Indii – Tamil Nadu. Po polsku na razie rozumie podstawowe zwroty. W klasie budzi zainteresowanie, ale ze względu na barierę językową dzieci nie rozmawiają z nią zbyt wiele, nie podchodzą do niej na przerwach. Trzyma się więc na uboczu. Sprawia wrażenie nieśmiałej. Choć rodzice mówią, że w Indiach miała sporo koleżanek i buzia jej się nie zamykała. Zapytani o jej talenty mówią, że córka ładnie kaligrafuje oraz śpiewa.

Do tej klasy chodzi także **chłopiec, który jest polskiego pochodzenia i ma doświadczenie migracyjne**, – urodził się i do 6 roku życia mieszkał w Anglii. Jest bardzo lubiany przez dzieci. Chętnie chodzi do szkoły. Nie ma problemów z nauką, ale też nie jest prymusem. Najbardziej lubi lekcje angielskiego (który zna bardzo dobrze) oraz WF – świetnie gra w piłkę nożną. Dodatkowo chodzi na zajęcia karate – zdobył nawet kilka medali na zawodach.

W klasie jest również **dziewczynka, która ma mamę Włoszkę i tatę Polaka**. Urodziła się w Polsce. Na co dzień z tatą rozmawia po włosku. Często jeździ do Włoch na wakacje, gdzie m.in. odwiedza swoich dziadków. Lubi chodzić do szkoły, bo – jak mówi – może spotykać się tu z przyjaciółkami. Nie ma szczególnej pasji do konkretnych zajęć, natomiast nauczycielka języka polskiego podkreśla, że dziewczynka pisze ładne wypracowania.

Do klasy chodzą też **dzieci ze specjalnymi potrzebami – dziewczynka i chłopiec z zespołem Aspergera oraz chłopiec z ADHD**. Jeden z polskich uczniów, który nie ma doświadczenia migracyjnego, często popada w konflikty z rówieśnikami. Zdarza się, że obraża innych. Czasami prowokuje do bójki i konfrontacji fizycznej. Nie jest lubiany, ma też słabe wyniki w nauce. Często wagaruje. Z informacji zebranych od pedagoga szkolnego wiadomo, że **dziecko ma trudną sytuację rodzinną** – mama dużo pracuje, a ojciec niedawno wyprowadził się z domu. Chłopiec ma dwie siostry.

Dzieci w klasie nie współpracują, funkcjonują w grupkach towarzyskich. Część trzyma się na uboczu. W grupie pojawiają się konflikty, które w większości wynikają z chęci popisania się umiejętnościami i wiedzą. Powodem zatargów są też różne, czasami sprzeczne, oczekiwania i potrzeby uczniów i uczennic. Zdarzają się także konflikty na tle kulturowym.

8 Dostosowanym do jego poziomu znajomości języka polskiego.

9 Za Wikipedią: „Język z grupy irańskiej języków indoeuropejskich. Zazwyczaj nazwa ta uważana jest za termin polityczny, określający różne dialekty języka perskiego. Obok paszto jest jednym z dwóch języków urzędowych Afganistanu”. Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C4%99zyk_dari [dostęp: 19.07.2023].

Liczebność grupy:

W zajęciach bierze udział **26** uczniów i uczennic.

Cele ogólne:

- wzmocnienie w uczniach i uczennicach umiejętności współpracy w zespole, komunikacji oraz konstruktywnego radzenia sobie z konfliktami i nieporozumieniami;
- wzmocnienie w uczniach i uczennicach pozytywnych postaw – szacunku, życzliwości, akceptacji dla odmienności i jej docenianie w klasie;
- poprawa integracji zespołu klasowego.

Cele szczegółowe¹⁰:

- osoby uczestniczące w zajęciach potrafią określić zasady efektywnej współpracy w zespole;
- uczennice i uczniowie potrafią wskazać, co decyduje o osiągnięciu celu przez drużynę;
- dzieci wyrabiają sobie poczucie odpowiedzialności za siebie i innych;
- uczennice i uczniowie wiedzą, jakie działania i postawy przyczyniają się do rozwiązywania konfliktów,
- dzieci widzą wartość we współpracy w grupie i mają świadomość konieczności doskonalenia tej umiejętności.

Rezultaty uzyskane dzięki uczestnictwu dzieci w tych zajęciach:

- uczennice i uczniowie zauważają, że więcej zyskują dzięki współpracy;
- dzieciom zaczyna zależeć na obecności „innego” w grupie;
- młodzi ludzie nawiązują więcej pozytywnych relacji;
- poszczególne osoby w klasie czują się docenione, zauważone, mile widziane (szczególnie „inni”/z doświadczeniem migracji);
- Dzieci chciałyby następnym razem również się wykazać i w efekcie rośnie ich motywacja do nauki.

Metody pracy:

burza mózgów, dyskusja, ćwiczenie w podgrupach, rozsypanka.

Czas trwania:

2 godziny lekcyjne (w trakcie zajęć przewidziana jest przerwa)

2 Jeśli tworzymy scenariusz zajęć na lekcję przedmiotową, to w tym miejscu należy wypisać cele dydaktyczne zgodne z podstawą programową, jakie będą na niej realizowane.

SCENARIUSZ

Wprowadzenie | 10 min

Materiały i pomoce dydaktyczne

Tablica szkolna, kreda / markery

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozpocznij zajęcia od przywitania uczniów i uczennic.
- 2 Poinformuj, że za chwilę zaprosisz ich do gry, której celem będzie m.in. ćwiczenie umiejętności współpracy w zespole oraz wzajemne lepsze poznanie osób w klasie.
- 3 Przedstaw zasady pracy na zajęciach. Mówiąc o nich, zapisz na tablicy najważniejsze informacje dotyczące zasad punktacji. Powiedz:

Będziecie pracować w czterech grupach, w których będziecie wykonywać zadania.

” Za ich zrobienie oraz za dobrą współpracę drużyny będą zdobywać punkty.
Oto jak w szczegółach wyglądają zasady przydzielania punktów:

Przydzielamy **maksymalnie 2 punkty** po każdym zadaniu.

Punkty można otrzymać **w pięciu kategoriach**:

- ➔ **Punkty za wykonanie zadania** – czyli poprawne udzielenie odpowiedzi czy wykonanie polecenia. Liczba przydzielanych punktów zmienia się w każdym zadaniu.
- ➔ **Punkty za współpracę w grupie** – czyli za to, czy w swojej grupie odnosicie się do siebie z szacunkiem, czy wszyscy są zaangażowani w pracę, czy sobie pomagacie, czy potraficie sobie radzić z nieporozumieniami itd.
- ➔ **Punkty za współpracę między grupami** – czyli za to, że po cichu kibicujecie i życzyście dobrze pozostałym drużynom, tj. cieszycie się, kiedy inni zdobywają punkty, nie przeszkadzacie, gdy inne grupy udzielają odpowiedzi etc.
- ➔ **EKSTRA punkty za współpracę między grupami**

Może się zdarzyć, że w waszej grupie nie ma osoby, która ma wystarczającą wiedzę, by wykonać dane zadanie. Jednocześnie taka osoba może być w innym zespole.

Jeśli osoba ekspercka zgodzi się pomóc w realizacji zadania kolegom i koleżankom z innej grupy, może zyskać dla swojego zespołu dodatkowe punkty za współpracę. Wszyscy na tym wygrywają: grupa, która otrzymała pomoc, jest w stanie zrealizować zadanie, za co otrzymuje punkty merytoryczne, a grupa, z której jest osoba pomagająca, zyskuje punkty za współpracę.

UWAGA

Nie pomagamy na siłę. Zespół, których chce wystąpić osobę ekspercką do pomocy, musi upewnić się, że dany zespół chce ją przyjąć.

➔ Punkty za współpracę z osobą prowadzącą

Czym jest dobra współpraca z osobami prowadzącymi?

Polega ona na tym, że osoby pracujące w poszczególnych zespołach nie mówią równocześnie z osobą prowadzącą. Uczestniczki i uczestnicy zajęć dbają także o dobrą komunikację z osobą prowadzącą, tj. nie przerywają jej wypowiedzi, uważnie słuchają tego, co mówi, a jeśli mają jakieś pytania, to nie wahają się ich zadać. Na przykład, gdy coś jest niejasne w instrukcji, zadają pytania i zgłaszają potrzebę wyjaśnienia.

UWAGA

Może się zdarzyć, że w przypadku rażącego naruszenia zasad dobrej współpracy, zespół będzie miał zabrane punkty.

Skala:

2 punkty – gdy współpraca była bardzo dobra.

1 punkt – gdy było widać współpracę, ale była ona nierówna

(czegoś w niej brakowało, np. stałego zaangażowania wszystkich członków i członkiń zespołu w realizację zadania, zespół czasami przeszkadzał, gdy inne zespoły udzielały odpowiedzi lub członkinie i członkowie zespołu często przeszkadzali, rozmawiając ze sobą w czasie, gdy osoba prowadząca mówiła).

0 punktów – gdy współpraca była bardzo zła albo zespół w ogóle nie współpracował.

ekstra punkty – za współpracę między grupami przydzielamy jeden ekstra punkt za pomoc jednemu zespołowi. Jeśli ekspert pomógł na przykład dwóm zespołom – zdobywa dla swojej grupy 2 punkty.

Zadania nie są na czas, tj. nie przydzielamy punktów za szybkość ich wykonania.

- 4 Przejdź do podziału dzieci w klasie na grupy.
- 5 Niech dzieci z danej grupy usiądą razem w kole wokół ławki. Postaraj się, żeby poszczególne zespoły było od siebie oddalone.
- 6 Poinformuj dzieci, że nie powinny mieć przy sobie na stolikach żadnych materiałów i że, pracując w grupach, nie mogą korzystać z informacji wyszukanych w internecie. Telefony powinny mieć wyłączone i schowane.
- 7 Zaprosz członkinie i członków zespołów do pierwszego zadania.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Kiedy mówi się o podziale na grupy, dzieci od razu spontanicznie same zaczynają ustalać, kto z kim będzie. Zatrzymaj ten proces. Poinformuj klasę, że dobór do grup będzie losowy i że to ty jako osoba prowadząca dokonasz podziału.

Podkreśl, że po uformowaniu się zespołów może się jeszcze nieco zmienić ich skład. Chodzi o to, by drużyny były jak najbardziej różnorodne. Wy tłumacz dzieciom, że im więcej w danym zespole osób o różnorodnych talentach i wiedzy, tym większa szansa grupy na zdobycie punktów.

Zadanie 1 | Każdy z osobna, wszyscy razem | 15 min**Materiały i pomoce dydaktyczne**

- karta praca z załącznika nr 1 x liczba grup
- jeden długopis na grupę
- tablica szkolna, kreda / markery

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom karty pracy (załącznik do zadania nr 1) – jedna karta pracy na grupę.
- 2 Poinformuj dzieci, że w tym zadaniu mogą zdobyć punkty za współpracę (w zespole, między grupami oraz z prowadzącymi), ale nie zdobywają punktów za wykonanie zadania.
- 3 Powiedz, że na wykonanie zadania będzie ok. 5 min, choć nie jest na czas.
- 4 Zaprosz dzieci do pracy – niech przeczytają polecenie zapisane na karcie pracy (zal 1) i przystąpią do jego wykonania.
- 5 Jeśli po 5 minutach dzieci nie skończyły zadania, dodaj im jeszcze 1-2 minuty.
- 6 Zbierz od zespołów wypełnione karty pracy.
- 7 Przystąp do omówienia zadania. Poproś wybrany zespół, by jedna, wskazana przez ciebie, osoba z grupy podzieliła się wybraną informacją o zespole z karty pracy. Pytaj o informacje tylko z jednej kategorii, zawarte w tabelce w załączniku nr 1, np. jakie potrawy lubicie albo ile wszyscy razem macie wzrostu.
- 8 Gdy zespół udzieli odpowiedzi, przydziel punkty za współpracę (w 3 kategoriach) oraz udziel informacji zwrotnej, dlaczego przydzielasz taką liczbę punktów.
- 9 Zapisz na tablicy nazwę zespołu (wpisaną w tabelce z zadania nr 1). Pod nazwą zapisz liczbę punktów zdobytych w tej aktywności.
- 10 Zapraszaj kolejne zespoły do udzielania odpowiedzi i powtórz z nimi czynności opisane w punktach 6–8.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Powiedz, że jeśli dzieci nie do końca rozumieją polecenie, to chętnie podejdziesz i doprecyzujesz na czy polega zadanie.

Pamiętaj, że to właśnie udzielanie informacji zwrotnych zespołowi ma największy efekt edukacyjny. Nie wolno z niego rezygnować, a wręcz należy tę część jak najbardziej rozbudować.

Zadanie 2 | Co to za potrawy? | 20 min**Materiały i pomoce dydaktyczne**

- karta praca z załącznika nr 2 x liczba grup
- jeden długopis na grupę
- tablica szkolna, kreda / markery

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom karty pracy (załącznik do zadania nr 2) – jedna karta pracy na grupę.
- 2 Poinformuj dzieci, że w tym zadaniu mogą zdobyć punkty za współpracę (w zespole, między zespołami oraz z prowadzącymi) oraz za wykonanie zadania.

Punktacja za zadanie:

Za każdą dobrą odpowiedź dostajecie 1 punkt. W sumie w tym zadaniu można zdobyć 8 punktów za wykonanie zadań + 6 punktów za współpracę (w zespole, między zespołami oraz z osobami prowadzącymi). Do zdobycia są też punkty za współpracę między zespołami.

- 3 Powiedz, że na wykonanie zadania będzie ok. 10 min, choć nie jest na czas.
- 4 Zaprosz dzieci do pracy – niech przeczytają polecenie zapisane na karcie pracy (zal 2) i przystąpią do jego wykonania.
- 5 Jeśli po upływie 10 min dzieci nie wykonały zadania, dodaj im jeszcze 1–2 minuty.
- 6 Gdy zespoły skończą, poproś, by jedna osoba z grupy podpisała kartę pracy nazwą zespołu.
- 7 Zbierz od zespołów wypełnione karty pracy.
- 8 Sprawdź odpowiedzi zapisane przez zespoły i zapisz na kartach pracy liczbę punktów zdobytych przez dany zespół.
- 9 Omów zadanie. Powiedz, z jakich krajów pochodzą te dania. Zapytaj, czy dzieci znają smak wszystkich tych potraw. Jeśli nie, zachęć je do spróbowania.
- 10 Przydziel punkty za współpracę (w 3 kategoriach) oraz udziel informacji zwrotnej na temat przyznanej punktacji.
- 11 Zdobyte punkty zapisz w tabelce na tablicy.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Powiedz, że jeśli dzieci nie do końca rozumieją polecenie, to chętnie podejdziesz i doprecyzujesz na czy polega zadanie.

W tym zadaniu bardzo ważne będą punkty za ekstra współpracę między zespołami. Dając informację zwrotną, mocno docień zespoły, które podzieliły się „swoimi” osobami eksperckimi z innymi grupami. Docień także samych ekspertów i ekspertki, dzięki którym możliwe było odczytanie i zrozumienie polecenia do zadania.

Zadanie 3 | Czy to polskie słowa? | 15 min**Materiały i pomoce dydaktyczne**

- zestaw karteczek z nazwami języków i polskimi słowami (z załącznika nr 3) x liczba grup
- jeden długopis na grupę
- tablica szkolna, kreda / markery

Przebieg krok po kroku

- 1 Wprowadź dzieci w temat zadania. Zwróć uwagę na fakt, że nie tylko ludzie i zwierzęta podróżują. Słowa również. A te, które przenoszą się z jednego terytorium na inne, potrafią tak się zadomowić w nowym miejscu, że ludzie używający go często nie wiedzą, że pochodzi z innego języka.
- 2 Poinformuj dzieci, że w tym zadaniu dostaną 7 kartek z nazwami języków i kolejne 7 z różnymi polskimi słowami. Zadaniem zespołów będzie wskazanie, z jakiego języka pochodzi dane słowo (ułożenie karteczki ze słowem obok karteczki z danym językiem).
- 3 Przekaż, że za każde dobre dopasowanie języka do słowa zespół otrzymuje 1 punkt. W sumie jest do zdobycia 7 punktów za wykonanie zadania oraz dodatkowe punkty za współpracę.
- 4 Powiedz, że na wykonanie zadania będzie ok. 5 min, choć nie jest na czas.
- 5 Daj grupom materiały do pracy – zestawy pociętych kartek z nazwami języków i słowami. Powiedz, że mogą rozpocząć realizację zadania.
- 6 Jeśli po 5 minutach dzieci nie wykonały zadania, dodaj im jeszcze 1–2 minuty na pracę.
- 7 Poproś, by członkowie zespołów dali ci znać (np. przez podniesienie ręki do góry), że już skończyli.
- 8 Kiedy grupa zgłosi, że ma gotowe odpowiedzi, podejź do jej stolika i sprawdź ich poprawność. Zapisz, ile punktów zebrał zespół.
- 9 Procedurę z punktu 7 powtórz z pozostałymi grupami.
- 10 Przystąp do omówienia zadania. Powiedz, z jakich języków pochodzą dane słowa.
- 11 Przydziel punkty za współpracę (w 3 kategoriach) oraz udziel informacji zwrotnej, skąd wynikła taka punktacja.
- 12 Punkty poszczególnych zespołów zapisz w tabelce na tablicy.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Nazwy języków są zapisane różnymi alfabetami i w różnych tłumaczeniach. To uczestnicy i uczestniczki zajęć samodzielnie mają ustalić, co jest napisane na karteczkach. Osoba prowadząca zachęca do skorzystania z wiedzy ekspertów i ekspertek.

Omawiając zadanie, możesz poprosić dzieci mówiące po ukraińsku, włosku, w dari (afgańska wersja perskiego), by powiedziały jak dane słowa się wymawia.

Zadanie 4 | Mini słownik klasowy | 20 min**Materiały i pomoce dydaktyczne**

- karta praca z załącznika nr 4 x liczba grup
- jeden długopis na grupę
- tablica szkolna, kreda / markery

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom karty pracy (załącznik do zadania nr 4) – jedną na grupę.
- 2 Poinformuj, że za wykonanie zadania zespoły mogą zdobyć 12 punktów (jeden punkt za każdy zwrot/słowo przetłumaczone na inny język).
- 3 Powiedz, że na wykonanie zadania mają ok. 10 min, choć nie jest na czas.
- 4 Zaproś dzieci do pracy – niech przeczytają polecenie zapisane na karcie pracy (zał. 4) i przystąpią do jego wykonania.
- 5 Jeśli po 10 minutach dzieci nie skończyły ćwiczenia, daj im jeszcze 1–2 minuty.
- 6 Poproś, by członkowie zespołów dali ci znać (np. przez podniesienie ręki do góry), że już zakończyli pracę.
- 7 Kiedy wszystkie grupy skończą, omów zadanie. Zaproś wybrany zespół. Poproś, by jedna, wskazana przez ciebie osoba z grupy powiedziała, jak się mówi np. w języku tamilskim – „dzień dobry”.
- 8 Gdy członek/członkini zespołu przeczyta wybrane tłumaczenie z wykonanego przez grupę słownika, przydziel punkty za wykonanie zadania.
- 9 Przydziel zespołowi punkty za współpracę (w 3 kategoriach) oraz udziel informacji zwrotnej, dlaczego przydzielasz taką liczbę punktów.
- 10 Przydzielane punkty zapisz w tabelce na tablicy.
- 11 Zapraszaj kolejne zespoły do udzielania odpowiedzi i powtórz z nimi czynności opisane w punktach 14–17.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Dzieci mogą nie wiedzieć, co to jest zapis fonetyczny. Wy tłumacz im to. Podkreśl, że zapisują słowa tak, jak słyszą. Piszą w alfabecie łacińskim, czyli tym dobrze im znanym z języka polskiego.

Jeśli przy omówieniu dzieci mają trudności z podaniem tłumaczenia, zachęć inne osoby z grupy, by pomogły (podpowiedziały) osobie udzielającej odpowiedzi. Poinformuj, że pomagając, wykazują się dobrą współpracą w grupie i w ten sposób zdobywają punkt za współpracę.

Do tego zadania nie potrzeba klucza z odpowiedziami. Podsumowując zadanie osoba prowadząca nie musi podawać tłumaczenia na poszczególne języki. Należy wyeksponować dzieci jako ekspertów.

Zadanie 5 | Czego się nauczyliśmy | 8 min**Przebieg krok po kroku**

- 1 Poinformuj, że w tym zadaniu dzieci nie dostaną materiałów do pracy. Mają zastanowić się wspólnie, czego nauczyły się w tej grze (o sobie samych, o współpracy w zespole, o świecie, o językach).
- 2 Daj grupom ok. minuty na naradę.
- 3 Po kolei zapraszaj zespoły do udzielenia odpowiedzi. Za każdym razem proś jedną osobę, by powiedziała o dwóch rzeczach, których członkowie i członkinie grupy nauczyli/nauczyły się dzięki udziałowi w zajęciach.
- 4 Za wykonane zadanie przydziel każdemu zespołowi po jednym punkcie.

Komentarz i wskazówki metodyczne

W tym zadaniu nie przydzielaj już punktów za współpracę. Zadanie jest krótkie i właściwie stanowi wstęp do podsumowania całych zajęć.

Podsumowanie i zakończenie | 2 min**Przebieg krok po kroku**

- 1 Zsumuj liczbę punktów zdobytych przez poszczególne zespoły.
- 2 Zaprezentuj wyniki klasie.
- 3 Odnies się do gry i do tego, jak dzieci pracowały podczas zajęć. Podkreśl, że mimo iż jeden zespół zdobył najwięcej punktów, tak naprawdę cała klasa zwyciężyła. Podkreśl, że wszystkie osoby w klasie były bardzo zaangażowane, podejmowały stawiane przed nimi wyzwania, a przede wszystkim wspierały siebie nawzajem i korzystały z talentów i wiedzy wszystkich członków i członkiń zespołu.
- 4 Zainicjuj brawa i zaproś dzieci, by do ciebie dołączyły.
- 5 Powiedz głośno: **gratuluje wam wszystkim!**
- 6 Oficjalnie zakończ grę i zaproś dzieci na przerwę.

Zadanie 1 | Każdy z osobna, wszyscy razem

Każdy z osobna

Jak masz na imię?	Ile masz lat?

Wszyscy razem

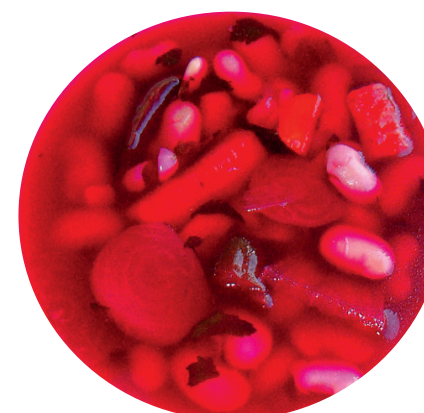
Ile macie wzrostu wszyscy razem?
Ile znacie języków wszyscy razem? (napiszcie jakie)
Jakie są wasze ulubione potrawy?
Jak się nazywa wasz zespół?

Zadanie 2 | Co to za ىنادج ? Из каких стран?

.....

.....

.....

.....

Informacje dla edukatorki/edukatora do zadania nr 2

Polecenie w tłumaczeniu na polski: Co to za potrawy/jedzenie? Z jakich krajów?

Określenie „potrawy/jedzenie” zapisane jest w języku dari (tłumaczenie przy pomocy translatora Google przez osobę, która przygotowała to zadanie). Powinien móc je odczytać chłopiec z Afganistanu.

Zdanie „Z jakich krajów?” zapisane jest w języku rosyjskim. Na pewno odczyta je chłopiec z Ukrainy, który używa tego języka do komunikacji z rodziną.

Na zdjęciach są następujące potrawy:

Pizza – danie pochodzenia włoskiego

Żurek – danie pochodzenia polskiego

Barszcz ukraiński – danie pochodzenia ukraińskiego

Kabuli palaw [kobeli palał] – danie z ryżu długoziarnistego, smażone z mięsem (zazwyczaj baraniną) i warzywami (marchewką i rodzynkami) oraz migdałami. Pochodzi z Afganistanu.

Zadanie 3 | Czy to polskie słowa?

hałas	українська мова
jaśmin	perski
czereśnia	ukraiński
magia	✂️ perski
parking	английский
fontanna	італійська мова
pomidor	włoski

Informacje dla edukatorki/edukatora do zadania nr 3

W tabelce znajdują się nazwy języków zapisane: po ukraińsku: українська мова – język ukraiński, Італійська мова – język włoski; po rosyjsku: Английский – angielski.

W zadaniu znajdują się wyrazy pochodzące z języka perskiego. Jest to język bardzo podobny do języka dari używanego w Afganistanie.

- Hałas – pochodzi z języka ukraińskiego
- Jaśmin – pochodzi z języka perskiego
- Czereśnia – pochodzi z języka ukraińskiego
- Magia – pochodzi z języka perskiego
- Parking – pochodzi z języka angielskiego
- Fontanna – pochodzi z języka włoskiego
- Pomidor – pochodzi z języka włoskiego

Zadanie 4 | Minisłownik klasowy

Jak to powiedzieć? Przetłumaczcie polskie zwroty na inne języki. Tłumaczenie wpiszcie poniżej (zapis fonetyczny).

Dzień dobry	angielski:
	tamiński:
Do widzenia	angielski:
	włoski:
Przepraszam	angielski:
	tamiński:
Ile masz lat?	angielski:
	dari:
Jak masz na imię?	angielski:
	dari:
Dziękuję	angielski:
	ukraiński:

Przykładowy scenariusz stworzony
przez nauczycielkę pracującą
w polskiej szkole¹¹

A global village

przedmiot: język angielski

autorka: Elżbieta Sroka

pomoc w realizacji zajęć w klasie: p. Teresa Madaj
(nauczycielka języka angielskiego)

Podstawowe informacje o grupie

Grupa (połowa klasy szóstej), w której jest chłopiec z Czeczenii, na lekcji języka angielskiego. W klasie nie ma konfliktów, ale nie korzysta ona z potencjału różnorodności kulturowej.

Cele ogólne zajęć

Celem zajęć jest stworzenie uczniom i uczennicom przestrzeni do lepszego poznania siebie oraz do integracji międzykulturowej.

- Stworzenie sytuacji sukcesu dla wszystkich uczniów i uczennic, a w szczególności dla dzieci z doświadczeniem migracji.
- Zwrócenie uwagi na to, jak różnorodność kulturowa w szkole i w klasie może pomóc wszystkim w nauce.
- Zachęcenie do współdziałania i wspierania się podczas pracy na lekcjach.
- Zachęcenie do współpracy w grupach i między grupami.

Cele dydaktyczne zgodne z podstawą programową

- rozumienie instrukcji ustnych i pisemnych,
- powtórzenie podstawowych informacji o Wielkiej Brytanii,
- poznanie podstawowych informacji o kraju jednego z uczniów (Czeczenia),
- wprowadzenie słów czeczeńskich – tłumaczenie z języka polskiego i angielskiego.

Rezultaty uzyskane dzięki uczestnictwu dzieci w tych zajęciach

- uczniowie i uczennice nabyli podstawową wiedzę o kraju swego kolegi i przypomnieli sobie informacje o Wielkiej Brytanii,
- uczniowie i uczennice zauważyli/zauważyły, że zyskują dzięki współpracy, a jeszcze więcej dzięki koledze z innego kraju, przy tym lepiej rozumiejąc stojące przed nim wyzwania.

Metody pracy

quiz, rozmowa, rebus, uzupełnianie luk, prezentacja zdjęć, wykreślanek.

Czas trwania

2 godziny lekcyjne.

² Scenariusz zamieszczony w publikacji zostały stworzony w ramach projektu „Szkoła integracji międzykulturowej” w 2014 r. Przeprowadzono wówczas cykl dziewięciu dwudniowych warsztatów, w których wzięło udział łącznie 89 osób. Zajęcia były poświęcone budowaniu atmosfery sprzyjającej integracji w międzykulturowej klasie. Uczestnicy szkoleń mieli następnie za zadanie przygotowanie scenariuszy zajęć lekcyjnych z wykorzystaniem modelu WISE oraz przeprowadzenie zajęć w swoich szkołach zgodnie z poznanyimi zasadami. W tej publikacji prezentujemy jeden wybrany scenariusz z tamtego zestawu.

SCENARIUSZ

Wprowadzenie | 25 min

Materiały i pomoce dydaktyczne

– prezentacja – zdjęcia przygotowane we współpracy z chłopcem z Czeczenii.

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozpocznij zajęcia od czynności organizacyjnych – sprawdzenia obecności, zapisania tematu, określenia celów lekcji oraz przedstawienia zasad obowiązujących podczas zajęć.
- 2 Następnie wprowadź temat. Zapytaj uczniów i uczennice, czy znają kraj, z którego pochodzi jeden z uczniów (Czeczenia) i czy wiedzą coś na jego temat (swobodne wypowiedzi uczniów).
- 3 W kolejnej części Shamad robi krótką prezentację swojego kraju, z pokazem zdjęć.
- 4 Przedstaw uczniom i uczennicom zasady obowiązujące podczas zajęć:
 - praca w grupach
 - oceniane jest wykonanie zadania,
 - współpraca w grupie oraz współpraca między grupami.

Komentarz i wskazówki metodyczne

Zdjęcia można pokazywać w wersji papierowej lub w formie slajdów na tablicy multimedialnej (my mieliśmy pokaz slajdów z komentarzami Shamada, chłopca pochodzącego z Czeczenii).

Zadanie 1 | Quiz – kraje anglojęzyczne i Czeczenia | 20 min

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom karty pracy z zadaniami A i B.
- 2 Dzieci najpierw wykonają zadania z karty pracy A. Jeśli potrzebują, to proszą o pomoc czeczeńskiego kolebę.
- 3 Następnie z pomocą Shamada dzieci mają uzupełnić w podpisach brakujące nazwy zwierząt oraz rozwiązać rebusy (karta pracy B).
- 4 Sprawdź poprawność wykonania zadania – po kolei pytasz przedstawicieli grup o prawidłowe odpowiedzi, a reszta kontroluje poprawność na swoich kartach pracy.
- 5 Przyznaj punkty za pracę.

Zadanie 2 | Przysłowia czeczeńskie | 15 min

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom kartę pracy C.
- 2 W podanych przysłowiać mają zastąpić wyrazy czeczeńskie – polskimi. Następnie porównują prawidłowość odpowiedzi z oryginalnym tekstem odczytanym przez Shamada. Uczniowie i uczennice w zespołach tłumaczą czeczeńskie wyrazy na język angielski.
- 3 Przyznaj punkty za wykonanie zadania.

Zadanie 3 | Robimy słownik | 15 min

Przebieg krok po kroku

- 1 Rozdaj grupom kartę pracy D. Mają uzupełnić luki poznanymi wyrazami w trzech językach.
- 2 Przyznaj punkty za wykonanie zadania oraz podsumuj wyniki poszczególnych grup.

Zakończenie | 15 min

- 1 Przypomnij uczniom i uczennicom, czym zajmowaliście się podczas dzisiejszych zajęć:
 - przypomnieliśmy sobie podstawowe wiadomości o Wielkiej Brytanii,
 - poznaliśmy kraj naszego kolebę – Czeczenie,
 - nauczyliśmy się kilkunastu czeczeńskich słów.
- 2 Zaprosz uczniów do rundki podsumowującej: Niech każdy/każda po kolei powie, co ich najbardziej zainteresowało w dzisiejszych zajęciach, co było zaskoczeniem, o czym będą chcieli opowiedzieć rodzicom lub znajomym, czego się dziś dowiedzieli o sobie i innych.

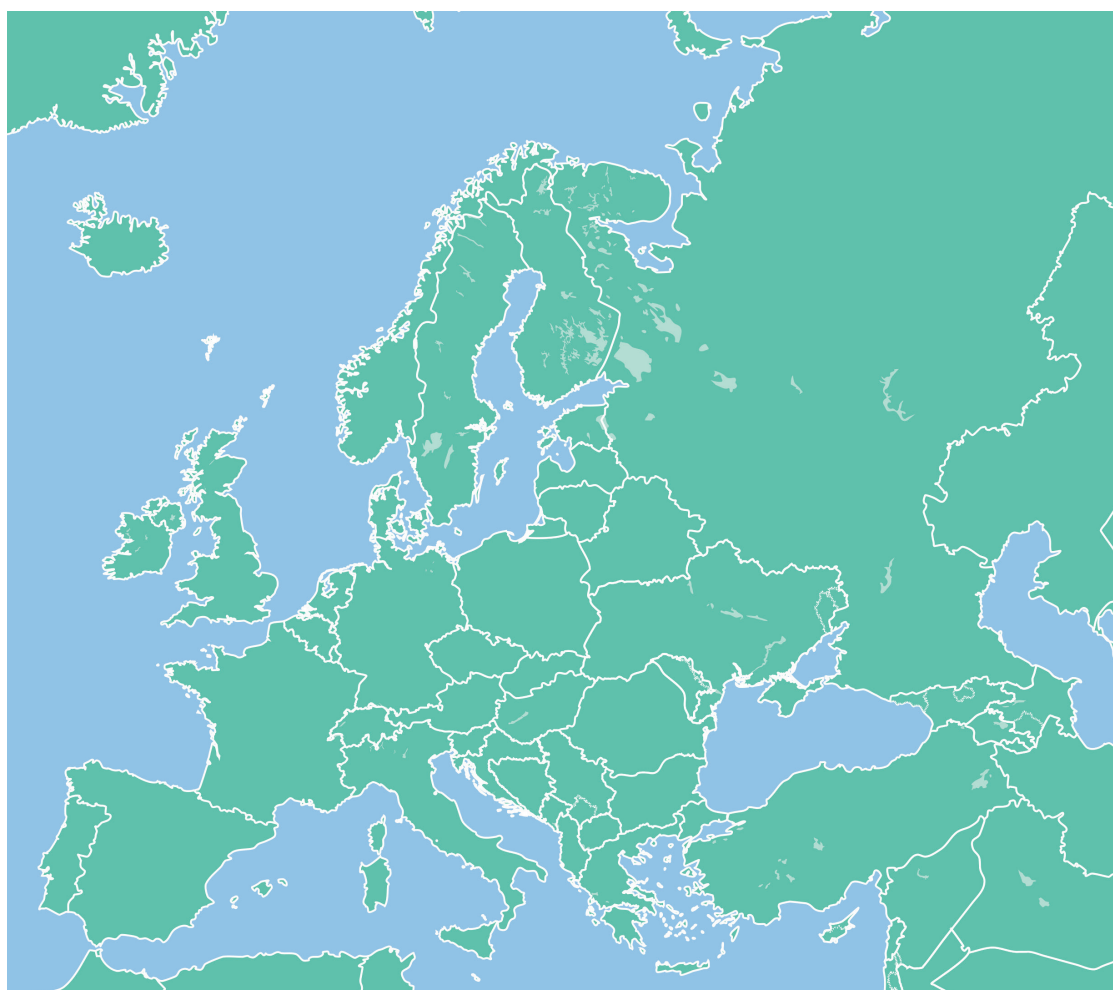
Karta pracy A | Quiz

Zaznaczcie te państwa na mapie:

A – Polska

B – Wielka Brytania

C – Czeczenia

Karta pracy A | Quiz

1. Zaznaczcie flagi:

Czeczenii (**A**)

Wielkiej Brytanii (**B**)

Polski (**C**)

Karta pracy A | Quiz

2. What is the capital city of Chechnya?

- A – Aszchabad B – Mińsk C – Grozny D – Kabul

3. Jakie jest godło Czeczenii?

4. What is the capital city of the United Kingdom?

- A – Liverpool B – Oxford C – London D – Bristol

5. Kto jest prezydentem Czeczenii?

- A – Alaksandr Łukaszenka B – Hamid Karzaj
C – Gurbanguly Berdimuhamedow D – Ramzan Kadyrow

6. What is the name of the King of the United Kingdom?

- A – Whiliam B – Albert C – Charles D – Henry

7. W jakim kraju leży Czeczenia?

- A – w Armenii B – w Rosji C – w Gruzji D – w Azerbejdżanie

8. What are the national languages in Chechnya?

- A – kurdyjski, czeczeński B – urdu, czeczeński
C – rosyjski, czeczeński D – angielski, czeczeński

Karta pracy B | Część 1

Wpisz brakujące angielskie lub czeczeńskie nazwy zwierząt, by wszystkie ilustracje były podpisane w obu językach.

zhi

COW

vir

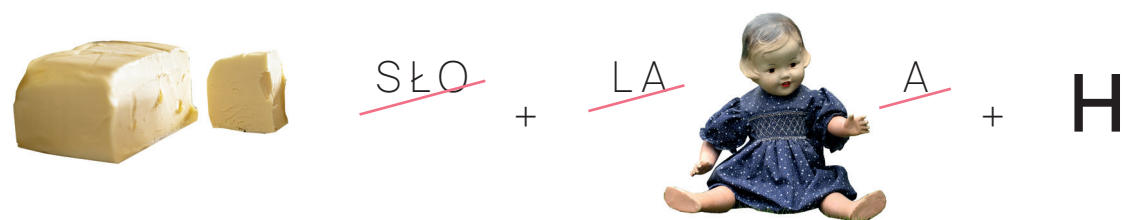
kotam

camel

Karta pracy B | Część 2

Rozwiąż rebusy i poznaj czeczeńskie nazwy.

słońce -

księżyc -

gwiazda -

niebo -

ziemia -

Karta pracy C

W podanych przysłowiach zastąp czeczeńskie wyrazy polskimi odpowiednikami (spróbuj wywnioskować z kontekstu, o jakie słowa chodzi).

Vir zrozumie, że jest osłem tylko wtedy, gdy go za **lerg** pociągniesz.

Gdzie świeci **malkh**, posiej ziarno. Gdzie posiejesz ziarno, tam pojawi się cień.

Nie lękaj się zimy, po niej nastanie **bcaste**.
Bój się jesieni, po niej przyjdzie zima.

Vir nazwał drugiego osłem i rzucił się w przepaść.

Nie **malkh** wina, że **buhia** w dzień nie widzi.

Z **alu** nie igraj, **khi** nie wierz.

Kto nie lubił **ett**, zawsze marzył o mleku.

Cicigi żyjące w zgodzie pokonają skłócone **borzi**.

Gniew **nana** jak **lo** – dużo napada, szybko stopnieje.

Dottagl z dalekiego kraju jest jak wznoszona twierdza.

Karta pracy D

Wstaw wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli.

język polski	język czeczeński	język angielski
anioł		angel
	atam	
	xox	onion
	alumuz	
gwiazda		
	mott	language
krowa		
	butt	
serce		
	malkh	

słońce, angela, star, atom, moon, cebula, dog,
diament, język, cow, księżyc, heart, atom, diamond,
seda, ett, sun

Odpowiedzi

Wstaw wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli.

Karta pracy A

1. Flaga Czechenii (A) – 3.
Flaga Wielkiej Brytanii (B) – 2.
Flaga Polski (C) – 5.
2. Odpowiedź C
3. Odpowiedź A
4. Odpowiedź C
5. Odpowiedź D
6. Odpowiedź C
7. Odpowiedź B
8. Odpowiedź C

Karta pracy C

Osiół zrozumie, że jest osłem tylko wtedy, gdy go za ucho pociągniesz.
Gdzie świeci słońce, posiej ziarno. Gdzie posiejesz ziarno, tam pojawi się cień.
Nie lękaj się zimy, po niej nastanie wiosna. Bój się jesieni, po niej przyjdzie zima.
Osiół nazwał drugiego osłem i rzucił się w przepaść.
Nie słońca wina, że sowa w dzień nie widzi.
Z ogniem nie igray, wodzie nie wierz.
Kto nie lubił krowy, zawsze marzył o mleku.
Koty żyjące w zgodzie pokonają skłócone wilki.
Gniew matki jak śnieg – dużo napada, szybko stopnieje.
Przyjaciel z dalekiego kraju jest jak wznoszona twierdza.

Karta pracy D

anioł / angela / angel
atom / atam / atom
cebula / xox / onion
diament / alumuz / diamond
gwiazda / seda / star
język / mott / language
krowa / ett / cow
księżyc / butt / moon
serce / dog / heart
słońce / malkh / sun

Karta pracy B

Część pierwsza	Część druga:
zhii – sheep	Słońce – malkh
ett – cow	Księżyc – butt
vir – donkey	Gwiazda – seda
kotam – hen	Niebo – stigal
emkal – camel	Ziemia – latta

EN

**Model of
intercultural
education WISE**

**and sample
lesson plans**

Ladies and Gentlemen, Teachers and Educators!

We invite you to use the second edition of the PFM publication describing the WISE model – our proposed method for working with children in a culturally diverse group.

“WISE” in English means smart. However, this acronym was created from the Polish words:

W - współzależność (interdependence),

I - integracja (integration),

S - sukces (success),

E - edukacja (education), which describe what this model is about.

The model suggests how to work in a group of children combining different cultures, languages and traditions in a way that supports cooperation and community building. How, using the diverse competences of children, to teach them to cooperate and pool together their resources. Finally, how to work effectively in a diverse group and achieve educational success.

We would like to thank the psychologists, educators, teachers from all over Poland who cooperated with us in testing the WISE model and prepared lesson plans. Thanks to them, we know for sure that the WISE model works, and not just at integration workshops or homeroom classes. It also works great for general lessons!

Oksana, Sasza, Aleks, Katia, Lesja, as well as Mohammad, Ali and Nur or James – the names of children from other countries have found their way into Polish school books for good. Today, multilingualism and multiculturalism in the classroom is experienced by a growing group of students, as well as teachers. It is not always easy for us. Sometimes the needs of students, especially those who came to Poland as a result of forced migration caused by war or violence, seem incomprehensible or overwhelming. Too difficult.

However, we encourage and invite you to take a fresh look at this new perspective.

Our publication is about how to accept lost, uncertain, scared, tired children who have been through difficult experiences and help them thrive in a Polish school. How to support them in establishing friendships and help them start a new chapter in life.

Education about cooperation, integration and inclusion is needed more than ever before in Poland. We all – both children and adults – need to learn to live in the country that Poland has become in recent years. We need to learn to build relationships with people who grew up in a different culture and different customs. We need to learn to take advantage of this diversity and build a world where we feel good together. We hope that our model is a step in this direction.

Agnieszka Kosowicz
President of the Polish Migration Forum Foundation

Multicultural or intercultural school?

Many efforts of the Polish Migration Forum are geared towards schools attended by children that have experienced migration – those having grown up in cultures other than Polish and those with Polish origin, but who came from abroad. We work with students and their families, with multicultural classes, as well as with teachers, psychologists and school counselors. We know that cultural diversity in Polish schools is a challenge for everyone involved.

Multicultural school

Schools, due to the growing number of students with migrant experience, are becoming multicultural institutions. What does this mean?

Multiculturalism "(..) indicates the presence and functioning of many different and distinct cultures together in a specific geographical territory, within social or political structures."

Multiculturalism is a consequence of migration or the movement of people. Due to the arrival of people from other countries to Poland, including the numerous refugees from war-torn Ukraine beginning in 2020, migrants and refugees from other parts of the world, as well as the numerous migration of Poles, Polish schools are becoming more and more multicultural.

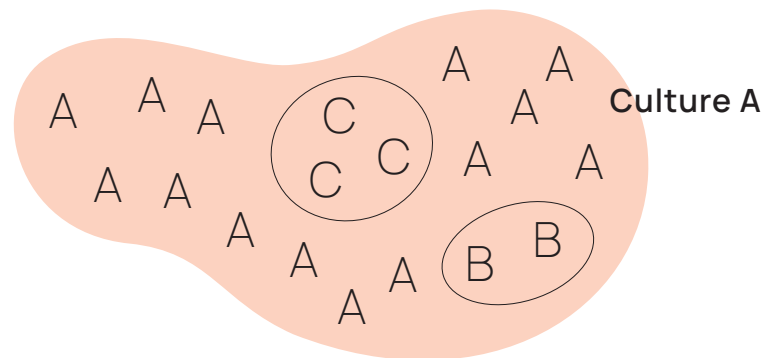

Image nr 1. Multicultural contact

What is it like in schools?

Polish schools are becoming increasingly multicultural, because more and more children with migrant experience study there.

Students who experienced forced migration specifically have had difficult experiences. They often do not know whether they will stay in Poland for longer, so they are poorly motivated to learn and reluctant to establish relationships with their Polish peers.

Children who have not learned Polish before often do not understand the subjects discussed in the lessons. Even when they speak Polish, they do not always know the specific vocabulary used at school. They get poor grades and their self-esteem and willingness to learn decreases more and more.

There is a language barrier and cultural differences between the children in the classroom. Mutual animosity, stereotypes, prejudices and conflicts arise.

Students with an experience of migration have less and less motivation to be at school, to make friends and to learn.

Schools remain multicultural. Teachers lose their patience working with "reluctant foreigners". Groups of students from different cultures function side by side. Conflicts between students in the classroom and school deepen.

From multiculturalism to interculturalism at school

Thanks to extensive experience in supporting schools, we know that this process can look different, that it can be constructive, provided that attention is paid and effort is made. Multicultural classrooms and schools can be transformed into intercultural ones.

Interculturality "is a constantly shaped space »between cultures...«, in which material from both or more cultures exist, in which interactions take place that serve the effective coexistence and communication of people from different cultures through dialogue and a mutual exchange of patterns, views, values, enriching the life and culture of the interacting entities (Guziuk-Tkacz and Siegień-Matyjewicz, 2015). The essence of "in-between" lies in making aware and presenting one's own culture through comparison, cooperation, focusing on the existence of patterns, symbols, values and principles of a different culture (Nikitorowicz, 2004).

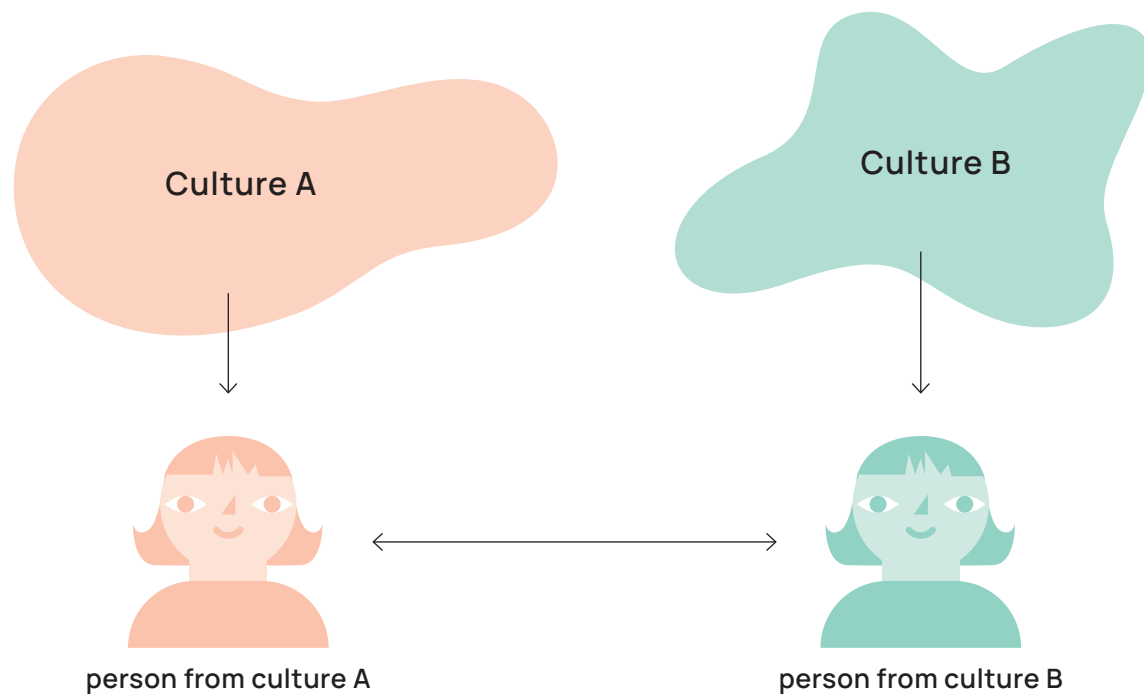

Image nr 2. Intercultural contact

What can it be like?

Polish schools are becoming increasingly multicultural, because more and more children with migrant experience study there.

Students who experienced forced migration specifically have had difficult experiences. They often do not know whether they will stay in Poland for longer, so they are poorly motivated to learn and reluctant to establish relationships with their Polish peers.

Teachers are aware that children who do not speak Polish well will experience additional difficulties at school. They know that the language barrier and learning difficulties in a new place can lower self-esteem and motivation to learn.

Those in charge of teaching and caring for children at school are aware that the language barrier and cultural differences can become a breeding ground for stereotypes, discrimination and misunderstandings and conflicts between students.

Teachers:
(a) pay special attention to the talents, knowledge and skills of children with migrant experience and give all students the opportunity to make use of them;
b) integrate children – support them in getting to know each other and in building positive relationships in the classroom and school.

Children with migrant experience, despite difficulties at school and their own, often difficult life experiences, consider themselves an important part of the class. They are liked by their peers and valued by their teachers. They begin to open up to the new school environment and feel safe in it. They are more willing to take up educational challenges and establish contacts and even friendships with their Polish peers.

The school becomes intercultural. All students in the class feel important and can be successful. They learn together, collaborate and help each other. They get to know each other better and the cultures they come from. культури, з яких походять.

Model of intercultural education WISE – assumptions and theoretical foundations

The WISE model is a practical **tool for intercultural education at school**. We believe that only conscious efforts to create an intercultural environment can lead to dialogue between members of different cultural groups. Getting to know and learn from each other.

The model is a proprietary tool developed by psychologists Marta Piegat-Kaczmarczyk and Zuzanna Rejmer over the course of many years of experience working within multicultural classes, i.e. those in which children with and without migrant experience and children from bi- or multicultural families learn together. This model has been used many times in practice in multicultural classes at all levels of education, including classes with strong internal conflicts.

Objectives of classes conducted using the WISE model

The name of the model – WISE – in other words “smart” in English, is an acronym for the key concepts in working with this model: W – interdependence, I – Integration, S – Success, E – Education.

INTERDEPENDENCE

Working according to the WISE model, we create situations where all the students rely on each other. They must cooperate and support one another in order to perform the task at hand. The goal that we wish to achieve is to provide them with the message that everyone is welcome and needed, and everyone has individual talents and skills, sometimes unique.

INTEGRATION

The term comes from the Latin word *integrare* – to merge. According to Wikipedia, "Social integration is the fusion and harmonization of elements of a social community, understood as the intensity and frequency of contacts between members of a given community and as acceptance within it of common systems of values, norms, and assessments."¹

Striving to integrate students in a multicultural class is one of the basic challenges facing a person wanting to provide children and young people with a chance to get to know each other and for intercultural dialogue.

Activities in classes conducted using the WISE model support the process of deep integration between students from different cultures, who speak different languages, both with and without migrant experience. The goal we strive for is to create among students the feeling that we are all one team, one class, made up of unique and interestingly diverse people.

¹ From: Wikipedia: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Integracja_\(psychologia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Integracja_(psychologia)); [dated 18.07.2023].

SUCCESS

An important aspect of educational activities carried out in accordance with the WISE model is creating a situation of potential success for participants. This is especially important when working with children with a migration background, who, faced with difficulties and usually with a language barrier, rarely have the opportunity to celebrate successes in a Polish school. The goal is to strengthen the sense of self-worth and agency in children and young people, i.e. the belief that their talents, skills and knowledge can be used to achieve the set goals.

EDUCATION

Important to note, when delivering school educational activities using the WISE model, the teacher can simultaneously implement the core curriculum as well as goals for the integration and intercultural education of students.

At the same time, an important assumption of educational activities carried out using the WISE model is making students aware of the importance of cooperation. Thanks to this and making use of the potential of various talents and skills of team members, they can efficiently carry out their tasks. By working together, they learn faster and more effectively.

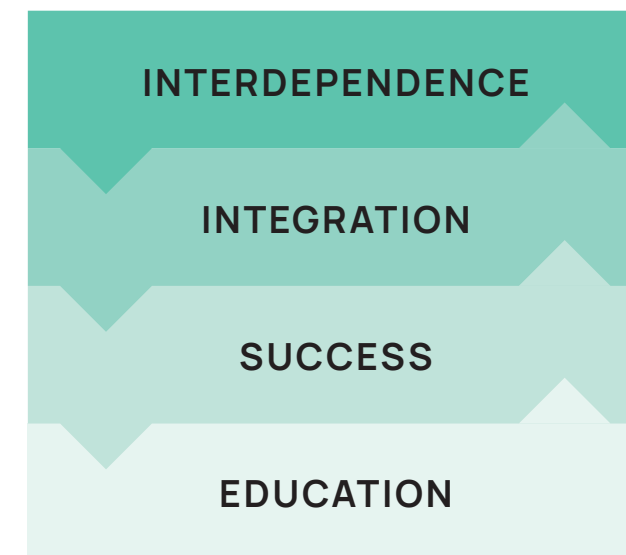

Image nr 3. Model of intercultural education WISE

Theoretical basis of the model

Abraham Maslow, in his motivation model, arranged people's needs into the form of a pyramid, claiming that the next ones can be implemented only when those of a lower order have already been satisfied².

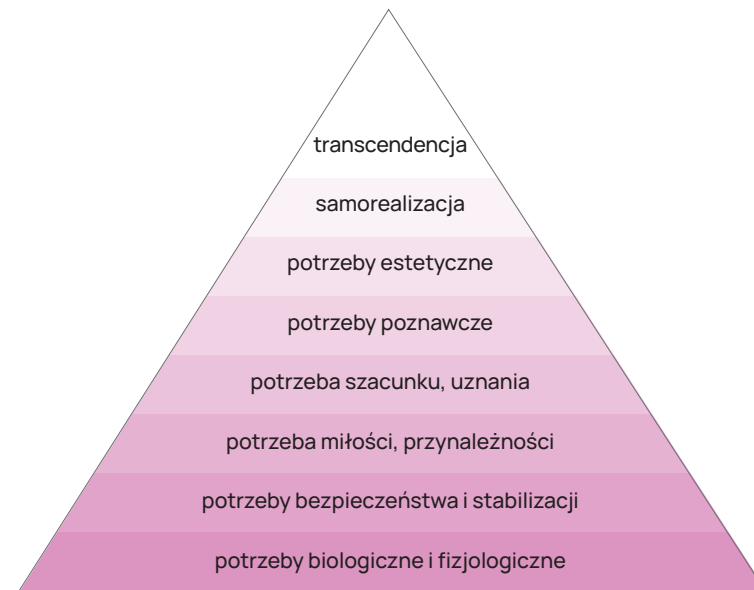

Image nr 4. Maslow's hierarchy of needs

Maslow's hierarchy of needs is very useful when working with children with migrant experience in Polish schools. Teachers very often complain about the poor motivation for learning among these students and the ineffectiveness of their own efforts. Teachers focus their attention on the cognitive needs of students, they want to help them acquire knowledge and skills, but many children, as it turns out during the initial diagnosis, are completely unprepared for this. Most young migrants have serious deficits in satisfying lower-order needs:

- **the need for safety:** they do not feel safe in Poland and at school; they do not know how long they will stay here; their legal status is uncertain
- **the need to belong:** they do not feel welcome and accepted by their peers; their family relationships tend to be strained and difficult due to hard experiences related to migration
- **the need for respect:** they are not successful; they do not feel respected because of their cultural and linguistic differences.

The boosting of cognitive needs, or the motivation to learn, in such instances, is set for failure. Firstly, it is necessary to build a sense of security, belonging and respect in a student with migrant experience (especially forced migration). Conducting classes using the WISE model can help in this.

The second pillar for this method is described by Gordon Allport's "Contact Hypothesis"³. In it, the author points out that interpersonal contact between different group members can break mutual stereotypes and prejudices. This contact should be voluntary and as frequent as possible. It is very important that the people coming together have the same status (position in the group) and that they work together to achieve a common goal. Other researchers of group processes additionally underline the importance of a friendly and informal atmosphere and compliance with social norms of tolerance and acceptance (after: Aronson, Elliot & Wilson, Timothy D. & Akert, Robin M., 1997).

The ways of organizing educational space indicated by Allport and his followers have been precisely reflected in the principles of the WISE model, discussed in detail in the next section.

In the WISE education model, we also use instrumental conditioning discovered and described in behavioral psychology, which is a form of learning. In this case, behavior is learned through the experience of its consequence.

B.F. Skinner – one of the most famous psychologists who studied this learning mechanism – introduced the concepts of reinforcement and punishment. In our model, in order to strengthen the educational effect, we primarily use positive reinforcement, i.e. students are rewarded for demonstrating desired attitudes and behaviors.

4 A. Maslow, Motivation and Personality, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warsaw 2006, page 2.

5 G. Allport, The nature of prejudice., Reading, MA 1954.

Principles of working with the WISE model

- 1** Students **work in teams**.
- 2** In teams, they **perform tasks** related to the topic of the lesson.
- 3** Teams **earn points** for completing tasks and for good cooperation.
- 4** The leader, by assigning points, gives feedback to the teams on why they received this and not a different number of points for cooperation on a given task.

Group work

Working under the WISE model, we divide children into groups that will work together throughout the course. Creating 4–5 teams is optimal. Preferably with 4-6 people each.

ATTENTION!

Groups should be as diverse as possible. It is important to have children with different talents, knowledge, skills and interests. It is disadvantageous to deliberately create teams of children from only one cultural or linguistic group.

It is important that children with migrant experience be included in as many teams as possible. This of course depends on class size and the number of migrant students.

How to divide students up so that each group has someone who lived abroad?

There does not have to be a child with migrant experience in every group! Taking the effectiveness of the WISE model into account, very good results can also be achieved in situations where several groups consist of students with migrant experience, while children with no such experience work in the remaining few groups.

Situations where a child with experience living in another country is present in every group leads to a sense of equal opportunity. However, when that is not possible, and the group requires them to solve a task – they become somewhat sought-after. By striving for them, students from a given team strengthen their positive attitude towards a child with migrant experience.

ATTENTION!

Groups should not be formed solely of children who like each other. It is a good idea to group together children who don't know each other very well, or even who don't like each other very much. By putting them into a team, we give them an opportunity to overcome their mutual animosity and look for what they have in common.

Interdependence-building tasks

Tasks for groups should be prepared in such a way that puts students in a situation of interdependence, i.e. they need one another to complete the task. Children with no migrant experience then begin to need the help of migrants and vice versa. Without the cooperation of the "other" student, they will not be able to answer the questions or complete the instructions. This is the moment when they start to interact or cooperate with each other.

How do you create a situation of interdependence in tasks?

The task should be structured in such a way that in order to understand the instructions or perform them, specific knowledge is needed, possessed by one or a few people in the class.

It can be, for example, instructions partially written in another language or alphabet. The team has to then translate certain phrases into the languages of the countries of origin of their classmates.

We can also ask the group to name the places, things or people depicted in the pictures. Some will only be able to be recognized by the people who grew up in a given culture or know it well.

ATTENTION!

It is important to make sure that at least one or more people in the class possesses the knowledge and skills to complete the task. For example, they can read instructions in a given language, i.e. he knows it well enough for reading comprehension.

Before preparing tasks, it is necessary to gather knowledge about the students in the class. In particular, find out what children are interested in, what languages they know (and to what extent), what knowledge they have about their country of origin (primarily about important places, heroes, costumes, national dishes and traditions).

By knowing the children in the class well, it will be possible to prepare tasks for teams in such a way as to include people who are less integrated, with low self-esteem who underestimate their own potential and abilities.

IMPORTANT

While performing tasks, teams cannot use information found on the Internet!

Example 1 | Part of the instructions in a foreign language

STATE THE NAMES OF THE COUNTRIES UNDER THEIR FLAGS AND WRITE, ЧТО СИМБОЛИЗУЙГ ЦВЕТА НА THE POLISH FLAG?

.....

.....

Students that don't speak Russian and/or know Cyrillic would certainly have no trouble answering this question if they could only read it. Students from Ukraine, for example, may know the Cyrillic alphabet. They will be able to read the part of the command written in Russian. Thus, they will have to depend on each other and only by working together can they get the job done – succeed.

A person preparing a task in which part of the instructions are written in a foreign language can use online translators. Even if the translation contains errors (as in the example above), the exercise will serve its purpose. A language error can even be an asset and increase the educational value of a given activity. If a child using a given language notices a mistake and shares his observation, it is worth praising them for it. Respond by saying that adults don't know everything either, that we learn all our lives, etc. In this way, we show students that they don't have to be perfect, and that mistakes are human and teach us many lessons.

ATTENTION!

Within one workshop (usually lasting 90 minutes) it is possible to complete 3-4 tasks.

Example 2 | Part of the task requires knowledge of another culture

Using the illustrations of the flags of Poland, Ukraine and Georgia, write what colors can be found in these flags. WRITE THE ANSWER IN THREE LANGUAGES – Polish, Ukrainian and Georgian.

Georgian flag – colors (names written in 3 languages):

..... /

..... /

..... /

Flag of Ukraine – colors (names written in 3 languages):

..... /

..... /

..... /

Polish flag – colors (names written in 3 languages):

..... /

..... /

..... /

These types of tasks help achieve a similar goal in a slightly different way. Polish-speaking children know exactly what to do, but Georgian and Ukrainian-speaking students have an important part of the knowledge and skills required to complete the task. The need for cooperation arises once again among the students.

In this way, one can prepare and conduct classes on any subject, in every lesson and at any class level. In the further part of the publication, there are scenarios of classes developed and conducted according to the WISE model in schools all over Poland. There are lessons in English, geography, music, Polish and integrated learning. Often, the use of the WISE method does not require a lot of additional work from the teacher, but simply a slight adjustment to the task.

Points for work

Teams are assigned points after each task for cooperation and task completion.

TEAM NAME	EXERCISE 1	EXERCISE 2	EXERCISE 3	EXERCISE 4
ROCKETS	4+1-1			
BULL TERRIERS	3+1+1			
NEON LIGHTS	5+1+2			
JETS	4+1-1			
Total points				

Image nr 5. An example of a point chart

Points are awarded in **four (optionally five) categories**:

Points for completing the task – i.e. correct answer or execution of the instruction. The number of points varies with each task. The person who creates the task decides how many points can be earned.

Points for collaboration in a group – that is, whether students treat each other with respect during group work, whether they involve everyone, whether they help each other, whether they are able to resolve conflicts, etc.

A **maximum of 2 points** for each task.

2 points – when cooperation was very good.

1 point – when cooperation was visible, but was inconsistent (something was missing, e.g. continuous involvement of all team members in the implementation of the task).

0 point – when the cooperation was very bad or the team did not cooperate at all.

Points for cooperation between groups – i.e. for the fact that students support and wish other teams well, are happy when others score points, do not interrupt when other teams give answers, etc.

2 points – when cooperation was very good.

1 point – when cooperation was visible, but was inconsistent (something was missing, e.g. a team sometimes interrupted when other teams answered).

0 point – when the cooperation was very bad or the team did not cooperate at all.

EXTRA points for cooperation between groups

Children can complete a task even when there is no person among their team members with the knowledge needed to complete it. If an expert from another team agrees to help their friends from another group complete the task, they may gain additional points for cooperation for their team. Everyone benefits from this: the group that received help is able to complete the task, for which it receives points, and the group of the helping person gains points for cooperation.

ATTENTION!

For intergroup cooperation, one extra point is given for each team they helped. For example, if an expert helped two teams, he scores 2 points for his group, and 1 point if he helped one.

Points for cooperation with the teacher (optional rule)

Points for cooperation with the teacher should be introduced if we suspect that when working with a group, we may have a problem with focusing the attention of participants on what we want to convey.

When introducing a point system for this kind of cooperation, it is worth specifying what good cooperation with teachers entails. For example, it means members working in individual teams take good care of communication with the teacher – they do not speak over him, do not interrupt him, listen carefully to what he says, and if they have questions – they do not hesitate to ask them, and when something is unclear in the task instructions – they report their need for clarification.

2 points – when cooperation was very good.

1 point – when cooperation was visible, but was inconsistent (something was missing, e.g. team members often talked to each other when the leader spoke).

0 points – when the cooperation was very bad or the team did not cooperate at all.

ATTENTION!

When carrying out classes, points can be taken away from the teams in certain cases, e.g. aggressive behavior. However, we do not recommend using this method of motivation too often. It is known that rewarding brings better results than punishment.

Feedback for the teams

An extremely important element of working with the WISE model is the summarization and discussion of points after every task.

The person in charge of summarizing the work of the teams in a given task and assigning points for the task performed and for cooperation, should always provide feedback to the teams, i.e. explain why they awarded a certain and not a different number of points. Particularly important is the feedback on the points for cooperation. It is necessary to talk about what was good in the behavior of students, what was missing, and how the cooperation of the team can be enriched in the next tasks. Feedback given to groups is very important. The more extensive and precise it is, the faster students learn the principles of good cooperation, communication and conflict resolution.

Usually, after the first task, children protest when it turns out that they completed it and received the maximum number of points, but lost points for cooperation in the group or between groups. However, in the next round, students learn how to use these rules to improve their score.

The power of the model works by teaching new behaviors and habits in communication and cooperation, as well as leading students towards a reward, i.e. success in class.

ATTENTION!

It may happen that a group, while carrying out a given task, did not earn the full 2 points for teamwork. When discussing work and assigning points, ask team members how many points they would give themselves and why. If they evaluate their work honestly and point out shortcomings, it is worth acknowledging. In this way, students are able to learn from their mistakes! The facilitator should emphasize this by adding that everyone makes mistakes sometimes, but it is important to be able to understand what went wrong and learn from it for the future. When giving feedback to the team, you should also highlight the importance in the ability to admit a mistake.

The effect of such a situation should be the decision of the person leading to award the maximum number of points for a given task. The team could have lost points, but the ability to analyze their behavior and learn from mistakes saves them from losing points.

Finish and summarize the classes

After completing all the tasks, we tally up the points and announce which team has earned the most.

We congratulate the winning team, BUT AT THE SAME TIME, we highlight that all teams are considered winners, even if they scored slightly fewer points. They showed knowledge, skill and commitment to the game.

When summarizing and discussing the scores, it is worth drawing students' attention to the factors that helped achieve their score. As a general rule, it is good cooperation and the ability to maintain commitment to the implementation of tasks until the end of the class.

At the end of the class, all the students receive pluses or grades (everyone in the class gets the same) for engagement and commitment.

Thanks to working in such a structured educational environment, children and youth experience positive emotions in an intercultural setting, which slowly eradicates previous negative experiences. The more often students have a chance to work under the WISE model, the more opportunities they have to experience positive relationships and, what is very important, to achieve success learned through intercultural cooperation.

Strength and effectiveness of the WISE model

The strength of the WISE model lies in the fact that we, the educators of children and young people, do not simply tell them to 'be tolerant, respect differences and embrace diversity'. They would probably quickly boycott that attitude. Instead, we create the conditions and define the rules by which we inspire their real needs: to cooperate, to respect each other, and to use the potential of diversity.

The benefits of using the WISE model can be felt by everyone involved.

Results:

- Students notice that they gain more from working together
- Children begin to care about the presence of the 'other' person in the group
- Young people establish more positive relations
- Each person feels valued, noticed and welcomed (especially the 'different ones'/with migrant experience)
- Next time, children would like to prove themselves too and thus their motivation to learn increases.
- Children are more willing to establish relationships with classmates.

Additional benefits for teachers:

- A sense of competence and effectiveness.
- Visible results of their work.
- Greater job satisfaction.
- Implementing core curriculum and intercultural education at the same time.

Important guidelines for using the WISE model

➔ Working with foreign children should always start with a psycho-social diagnosis. This is a very important task for the school psychologist or counsellor. The diagnosis makes it possible to find out more about the child's situation, their migration history, whether they have been to school before, in which countries they have been, what are their language skills, whether they can read and write in different languages or only communicate in them, whether they have experienced any physical or psychological trauma that may affect their functioning at school, whether the child's family is with them or if they are separated, whether they plan to stay in Poland or move someplace else. It is worth finding out what the child is interested in and what their achievements are. All this information will be useful for psychologists and educators in order to

effectively support the child in coping with the difficulties and challenges posed by migration. Teachers, on the other hand, will be able to use this knowledge to better prepare their lessons in order to involve the child in activities, build on their knowledge, skills and thus increase their motivation to learn.

➔ The WISE educational model can be implemented during homeroom classes or as part of the core curriculum of a certain subject. It is important that it is not a one-off activity during a homeroom class but a method of work in all classes. This will help children develop the habit of working together and seeking intercultural contact. They will benefit from it, for example by getting good grades for their work.

➔ The first class conducted using the WISE model should last at least 2 hours. Students will need more time to learn the principles and start working effectively. All subsequent classes for children which are already familiar with the WISE model can be carried out according to the lesson plan.

➔ The first WISE model classes will require a close cooperation between the homeroom teacher, the teacher of the subject in question and the school psychologist or counsellor. The exchange of information on the strengths of students with migrant experience, their language skills, as well as their knowledge of the culture of their country of origin will be crucial. All this will allow the teacher to adjust the content and reformulate the questions, tasks and instructions to create a situation of success and interdependence.

In the following section of this publication, we present a sample integration workshop created by Zuzanna Rejmer, the co-creator of the WISE model. We also publish a lesson plan prepared in accordance with the WISE model by an English teacher working in a Polish school. While reading this lesson plan, you will notice that a small change of the standard lesson plan used in a mono-cultural classroom is often enough to make the work in class more inclusive.

Sample lesson plan for a homeroom lesson in the fifth grade of elementary school, implemented in accordance with the principles of the WISE model of intercultural education

Diversity is our strength

author: Zuzanna Rejmer
Polish Migration Forum Foundation

BASIC INFORMATION ABOUT THE GROUP⁵

This is a class of 26 students. Among them are six children with migrant experience and one is from a multicultural family. Three of the children came from Ukraine, one boy is from Afghanistan, one girl is from India, and the other six students come from Polish families, but were born in England, and lived there until the age of six.

The Ukrainian boy came to Poland with his parents three years before the war broke out. He speaks very good Polish and is popular among classmates. He is reluctant to share information about his background. At school, he does not speak the language in which he speaks with his parents (Russian), although he knows it very well in speech and writing. He speaks Ukrainian, although he is not fluent in it. He mixes Russian with Ukrainian and is not fully aware of it. He enjoys playing football, learning languages (he is very good at Polish) and mathematics.

Another boy came from Ukraine to Poland after the war broke out. He is rather shy and withdrawn. He keeps to himself and doesn't talk much. His Polish is not good. He is kind of absent during lessons. He draws a lot in his notebooks. During breaks he reads books in Ukrainian. His mother says he is interested in cars and technology. In Ukraine, he enjoyed physics and mathematics. He still doesn't understand much of what is discussed in class.

There is also a Ukrainian girl who joined the group quite recently, 4 months ago. She came from Lviv. She learns Polish quickly, is shy and tends to keep to herself, but when invited to play by her classmates, she tries to participate. She communicates in Ukrainian with her family. The girl enjoys singing and dancing. Her mother says that in Ukraine her daughter won many singing competitions. She is a talented painter, which her art teacher appreciates.

A boy from Afghanistan, on the other hand, started attending the school about 1.5 years ago. He often misses classes. He doesn't speak Polish very well. When the teachers don't use special teaching materials, i.e. tasks and instructions adapted to his level of Polish, the boy seems absent – he often falls asleep during class, looks out of the window or goes to the bathroom. On more than one occasion, he ran away from class. He has no friends. He tends to keep to himself and spends his breaks with other children from Afghanistan. There have been times when the boy has gotten into fights with his classmates and other boys. There have been acts of verbal and physical violence. In classes where he has the chance to work with special teaching materials, he is interested and active. In Afghanistan, he went to a British school – he is very good at English and can communicate without any problems. At home, he speaks Dari. His parents

⁵ This is a sample script, and the information about the group is not real. It is a fictional example of a multicultural class and the dynamics of that class. In a real situation, the person preparing and leading the workshop should gather information about the group and each child individually. To do this, the leader has to have their own observations. They need to take into account the functioning of the students as a group and individually, talk to the students and their parents (especially to the parents of the children who may need support in integrating into the class), and gather information about the children from the school counselor and/or psychologists and teachers.

say that he reads and writes fluently in his native language. He also likes P.E. classes – he enjoys running. His dad says that back home his son enjoyed learning biology and chemistry. The whole family thought he would become a doctor.

The girl who came from India started attending the class less than a month ago. She speaks English and Tamil, which is her native language. She comes from the South Indian state called Tamil Nadu. In Polish, she understands basic phrases. She arouses interest in the classroom, but because of the language barrier the children don't talk to her much or approach her at breaks. That's why she keeps to herself. She gives the impression of being shy. Although her parents say that in India she had a lot of friends and that she was very talkative. When asked about her talents, they said that their daughter enjoys calligraphy and singing.

There is also a Polish boy with migrant experience – he was born and raised in England until the age of 6. He is very popular among children. He is happy to go to school. He has no problems with learning, but he is not a top student either. He enjoys English lessons (because he knows the language very well) and P.E. (he plays football very well). In addition, he attends karate lessons – he has won several medals in many competitions.

There is also a girl who has an Italian mum and a Polish dad. She was born in Poland. She speaks Italian with her mum. She often goes to Italy on holiday, where, among other things, she visits her grandparents. She likes going to school because, she says, she can meet her friends there. She has no particular hobbies, but her Polish teacher points out that she is good at writing essays.

There are also children with special needs in the class – a girl and a boy with Asperger's syndrome and a boy with ADHD. One of the Polish pupils (no migrant experience) often gets into conflicts with his peers. He often insults others. Sometimes he provokes fights and physical confrontations. He is not liked by his peers and has bad grades. He often skips school. According to the information collected by the school counsellor, the child has a difficult family situation – his mother works a lot and the father has recently moved out. The boy has two sisters.

Children in the classroom do not cooperate, they function in small social groups. Some keep to themselves. Conflicts arise in the group, which mostly stem from the desire to show off skills and knowledge. They are also caused by the different, sometimes conflicting, expectations and needs of male and female students. Cultural conflicts also occur.

GROUP SIZE:

There are 26 students.

GENERAL OBJECTIVES:

- strengthening the skills of teamwork, communication and dealing with conflicts and misunderstandings;
- strengthening positive attitudes in pupils – respect, kindness, acceptance and appreciation of differences;
- improving the integration of classmates.

SPECIFIC OBJECTIVES⁶:

- students can identify the principles of effective teamwork;
- children can identify what it takes to achieve a common goal;
- students develop a sense of responsibility for themselves and others;
- children know what actions and attitudes contribute to conflict resolution,
- students see the value in working together as a team and are aware of the need to improve this skill.

RESULTS ACHIEVED THROUGH CHILDREN'S PARTICIPATION IN THE ACTIVITIES:

- students notice that they gain more from working together;
- children begin to care about the presence of the 'different one' in the group;
- students establish more positive relationships;
- each person feels valued, noticed and welcomed (especially the 'different ones'/with migrant experience);
- next time, children would like to prove themselves too and thus their motivation to learn increases.

WORK METHODS:

brainstorming, discussion, subgroup exercises, word jigsaw puzzle.

DURATION:

two lessons (there should be a break between the lessons)

⁶ Jeśli tworzymy scenariusz zajęć na lekcję przedmiotową, to w tym miejscu należy wypisać cele dydaktyczne zgodne z podstawą programową, jakie będą na niej realizowane.

SCRIPT

INTRODUCTION | 10 min

Teaching and learning materials:

blackboard, chalk/markers

A step-by-step guide:

- 1 Start the workshop by welcoming the pupils.
- 2 Inform them that in a moment you will play a game which aims to, among other things, enhance teamwork and get to know each other better.
- 3 Rules of the game: when talking about them, write the most important information about the scoring rules on the board. Say:

” You will be working in four groups, in which you will complete the tasks. The teams will earn points for completing tasks and for good team work. Here are the scoring rules:

They can get **max. 2 points** after completing each task.

They can get points **in five different categories:**

➔ **Children get points for completing a task**, i.e. correctly answering a question or doing an exercise. The number of points changes with each task.

➔ **Points for teamwork**, i.e. whether you are respectful towards each other, whether everyone is committed to the work, whether you help each other, whether you can cope with conflicts, etc.

➔ **Points for cooperation between groups** – i.e. they are quietly cheering each other on and wishing the other teams well, i.e. they are happy when others score, and they don't get in the way when other groups are giving answers etc.

➔ **BONUS points for cooperation between groups**

It may happen that no one in your group has the knowledge to complete a given task. But such a person may be in another team. If that person agrees to help a person from another group, they can get bonus points for their team. In that case, everyone wins: the group that has been helped is able to complete the task, for which they get points, and the other group gets points for cooperation.

ATTENTION!

Children can't force advice on other groups. The team which wants to send a person to help needs to be sure that the other team wants to be helped.

➔ **Points for the cooperation with the workshop leader**

What do we mean by “good cooperation”?

Children working in different teams should not speak at the same time as the workshop leader. The pupils should also take care of good communication with the facilitator, i.e. they do not interrupt them, they listen carefully to what he or she has to say, and if they have any questions, they don't hesitate to ask them. For example, when something is not clear, they ask for clarification.

ATTENTION!

In the event of violation of the rules of good cooperation, the team may have their points taken away.

Scale:

2 points – if the cooperation was good.

1 point – if the cooperation was good, but inconsistent (something was missing, e.g. continuous commitment of all team members, the groups were disturbing each other when giving answers, team members were disturbing the workshop leader by talking to each other, while the person was talking).

0 points – if the cooperation was bad or the team did not cooperate at all

Bonus points – You can get one bonus point for helping one group. If you help two other groups, you get 2 bonus points for your group.

These are not timed tasks, we do not assign points for fast performance.

4 Proceed to divide the children into groups.

5 Have each group sit together in a circle around a desk. Try to keep the different groups away from each other.

6 Inform the children that they should not have anything on their table and, while working in groups they cannot use the Internet. They should have their phones turned off and tucked away.

7 Proceed to the first task.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

When you start talking about dividing into groups, the children will immediately start to spontaneously form the groups on their own. Stop this process. Inform the class that they will be placed into groups at random, and that you will be the one dividing them into groups.

Explain to them that once the teams are formed, they may still slightly change. The idea is to make the teams as diverse as possible. Explain to the children that the more people with a variety of talents and knowledge, the greater the group's chance of scoring points.

EXERCISE 1 | Separately, and all together | 15 min**Teaching and learning materials:**

- worksheet number 1 x number of groups
- one pen per group
- blackboard, chalk/markers

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the worksheets (attachment to task 1) to the groups – one worksheet per group.
- 2 Inform the children that in this task they can earn points for cooperation (in a team, between groups and with the workshop leader), but they do not earn points for completing the task.
- 3 Tell them that they will have around 5 minutes to complete the task, although it is not timed.
- 4 Tell children to start – have them read the instructions written on the worksheet (attachment 1) and proceed to the task.
- 5 If the children are not done with the task after 5 minutes, add another 1–2 minutes.
- 6 Collect the completed worksheets.
- 7 Proceed to discuss the task. Ask one person from the group (designated by you) to share one piece of information about the team from the worksheet. Ask for only one piece of information from one category included in the table in attachment 1, e.g. what foods you like or how tall you are.
- 8 Once the team has answered, give points for collaboration (in 3 categories) and feedback on why you are giving that score.
- 9 Write the name of the team (written in the table from task 1) on the board. Under the group name, write down the number of points they got for the task.
- 10 Ask other teams questions and repeat the steps described in points 6, 7, 8.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

Tell the children that if they don't fully understand the instructions, you are happy to come up and explain the task to them.

Remember that giving feedback to the teams has the greatest educational effect. You can't skip this step. In fact, this part should be developed as much as possible.

EXERCISE 2 | What are these dishes? | 20 min**Teaching and learning materials:**

- worksheet number 2 x number of groups
- one pen per group
- blackboard, chalk/markers

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the worksheets (attachment to task 2) to the groups – one worksheet per group.
- 2 Inform the children that in this task they can earn points for cooperation (in a team, between groups and with the workshop leader), and for completing the task.

Task scoring:

You get 1 point for each good answer. A total of 8 points can be earned in this task: 2 for completing the tasks and 6 for collaboration (with team members, between teams and with the workshop leader).

- 3 Tell them that they will have around 10 minutes to complete the task, although it is not timed.
- 4 Tell children to start – have them read the instructions written on the worksheet (attachment 2) and proceed to the task.
- 5 If the children are not done with the task after 10 minutes, add another 1–2 minutes.
- 6 When they finish, ask one person from each group to sign the worksheet with the name of the team.
- 7 Collect the completed worksheets.
- 8 Check the answers and write the number of points scored by each team on the worksheets.
- 9 Proceed to discuss the task. Tell the children what countries the dishes are from. Ask if the children know the taste of all the dishes. If not, encourage the children to try them.
- 10 Give points for collaboration (in 3 categories) and feedback on why you are giving that score.
- 11 Write down the number of points they got for the task in the table on the board.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

Tell the children that if they don't fully understand the instructions, you are happy to come up and explain the task to them.

In this task, bonus points for collaboration between teams will be very important. When giving feedback, give credit to the teams who shared 'their experts' with other groups. Remember to give credit to the experts themselves, because thanks to them the other group could read and understand the task.

EXERCISE 3 | Are these Polish words? | 15 min**Teaching and learning materials:**

- cards with the names of languages and with different Polish words (from attachment 3) x number of groups
- blackboard, chalk/markers

A step-by-step guide:

- 1 Introduce the children to the topic of the task. Point out that not only people and animals travel. Words do too. And those that move from one territory to another can become so established in a new place that the people using them often don't know that they come from another language.
- 2 Inform the children that in this task they will be get seven cards with the names of languages and another seven with different Polish words. The teams' task is to indicate which language the word comes from (placing the card with the word next to the card with the language).
- 3 Tell them that for every good match the team gets 1 point. There are a total of 7 points to be scored for completing the task and additional points for collaboration.
- 4 Tell them that they will have around 5 minutes to complete the task, although it is not timed.
- 5 Hand out the work materials, a set of cut-up cards with language names and words. Tell the children they can start the task.
- 6 If they are not done with the task after 5 minutes, give them another 1–2 minutes.
- 7 Ask team members to let you know (e.g. by raising their hand) that they have finished.
- 8 When a group declares that they are ready, go to their desk and check their answers. Write down how many points they got.
- 9 Do the same thing (7, 8) with the other groups.
- 10 Proceed to discuss the task. Tell the children what languages the words come from.
- 11 Give points for collaboration (in 3 categories) and feedback on why you are giving that score.
- 12 Write down the number of points they got for the task in the table on the board.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

The names of the languages are written in different alphabets and in different translations. It is up to the participants to figure out ON THEIR OWN what is written on the cards. The workshop leader should encourage children to ask the experts for help.

When discussing the task, you can ask children who speak Ukrainian, Italian or Dari (the Afghan version of Persian) to tell everyone how the words are pronounced. (the Afghan version of Persian) to tell everyone how the words are pronounced.

EXERCISE 4 | Mini-dictionary of the class | 20 min**Teaching and learning materials:**

- worksheet number 4 x number of groups
- one pen per group
- blackboard, chalk/markers

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the worksheets (attachment to task 4) to the groups – one worksheet per group.
- 2 Inform the teams that they can earn 12 points for completing the task (one point for each phrase/word translated into another language).
- 3 Tell them that they will have around 10 minutes to complete the task, although it is not timed.
- 4 Tell the children they can start the task – have them read the instruction written on the work sheet (attachment 4).
- 5 If the children are not done with the task after 10 minutes, give them another 1-2 minutes.
- 6 Ask team members to let you know (e.g. by raising their hand) that they have finished.
- 7 When all groups finish, discuss the task. Ask one person from a selected team to say how to say 'good morning' in Tamil, for example.
- 8 When a team member reads the selected translation from the dictionary created by the group, give them points for the task.
- 9 Give points for collaboration (in 3 categories) and feedback on why you are giving that score.
- 10 Write down the number of points they got for the on the board
- 11 Ask the other teams for their responses and repeat the steps described in points 7–9.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

Children may not know what phonetic notation is. Explain it to them. Tell them that they can write words the way they hear them. They should use the Latin alphabet, the one they are familiar with from the Polish language.

If children find it difficult to translate a word, encourage others in the group to help the person giving the answer. Inform them that by helping, they are showing what good cooperation is, and thus earn a point for cooperation.

An answer key is not needed for this task. When summarising the task, the workshop leader does not need to translate the words into different languages. The children should be the experts, who give the answers.

EXERCISE 5 | What have we learnt | 8 min**A step-by-step guide:**

- 1 Inform the children that in this exercise they will not be given any materials to work with. They will reflect on what they have learned from the workshop (about themselves, about teamwork, about the world, about languages).
- 2 Give the groups about one minute for discussion.
- 3 One by one, ask the teams to respond. Each time, ask one person to say two things that the group members have learned while taking part in the workshop.
- 4 Give each team one point for completing the task.

COMMENTS AND METHODOLOGICAL GUIDELINES

In this task, do not assign points for cooperation anymore. The task is short and is an introduction to the summary of the workshop.

SUMMARY AND CONSLUSIONS | 2 min**A step-by-step guide:**

- 1 Calculate the score of each team.
- 2 Present the results to the class.
- 3 Discuss the tasks and the way the children worked together. Emphasise that although one team scored more points than the others, in fact the whole class won. Tell the children that everyone was very involved, took on the challenges and, above all, supported each other and benefited from the talents and knowledge of all team members.
- 4 Initiate applause and encourage children to join you.
- 5 Say out loud, "CONGRATULATIONS to you ALL!"
- 6 Officially end the workshop and tell the children to take a break.

EXERCISE 1 | Separately, and all together

Każdy z osobna

Jak masz na imię?	Ile masz lat?

Wszyscy razem

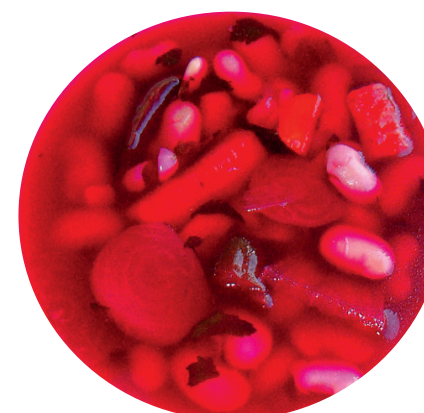
Ile macie wzrostu wszyscy razem?
Ile znacie języków wszyscy razem? (napiszcie jakie)
Jakie są wasze ulubione potrawy?
Jak się nazywa wasz zespół?

EXERCISE 2 | Co to za ىن ادج ؟ Из каких стран?

.....

.....

.....

.....

Information for the educator (for exercise 2)

The term 'dish/food' is written in Dari (translated using Google translator by the person who prepared this task).

A boy from Afghanistan should be able to read it.

The sentence "From which countries?" is written in Russian. A boy from Ukraine, who uses this language to communicate with his family, will definitely be able to read it.

Pictured are the following dishes:

PIZZA – Italian dish

ŻUREK – Polish dish

BARSZCZ UKRAIŃSKI – Ukrainian dish

KABULI PALAW – long-grain rice fried with meat (usually lamb) and vegetables (carrots and raisins) and almonds. The dish is from Afghanistan.

EXERCISE 3 | Are these Polish words?

hałas	українська мова
jaśmin	perski
czereśnia	ukraiński
magia	✂️ perski
parking	английский
fontanna	італійська мова
pomidor	włoski

EXERCISE 4 | Mini-dictionary of the class

Jak to powiedzieć? Przetłumaczcie polskie zwroty na inne języki. Tłumaczenie wpiszcie poniżej (zapis fonetyczny).

Dzień dobry	angielski:
	tamilski:
Do widzenia	angielski:
	włoski:
Przepraszam	angielski:
	tamilski:
Ile masz lat?	angielski:
	dari:
Jak masz na imię?	angielski:
	dari:
Dziękuję	angielski:
	ukraiński:

Information for the educator (for exercise 3)

The table shows the names of the languages in:

Ukrainian: українська мова – Ukrainian language, Італійська мова – Italian language; Russian: Английский – English language.

The task includes words from the Persian language. This language is very similar to the Dari language used in Afghanistan.

Answer key for the educators:

Hałas – the word comes from Ukrainian

Jaśmin – the word comes from Persian

Czereśnia – the word comes from Ukrainian

Magia – the word comes from Persian

Parking – the words comes from English

Fontanna – the word comes from Italian

Pomidor – the word comes from Italian

Sample lesson created
by a teacher working
in a Polish school⁷

A global village

Subject: English

Author: Elżbieta Sroka

Assistant in the implementation: Teresa Madaj
(English language teacher)

BASIC INFORMATION ABOUT THE GROUP

A group (half of a sixth grade) including a boy from Chechnya in an English class. There are no conflicts in the group, but the class does not benefit from the potential of cultural diversity.

GENERAL OBJECTIVES

The aim of the class is to create a space for pupils to get to know each other better and to integrate interculturally.

- To create a situation of success for all pupils, especially for children with migrant experience.
- To draw attention to how cultural diversity at school and in the classroom, can help everyone learn.
- To encourage interaction and support during the lessons.
- To encourage collaboration within and between groups.

CORE CURRICULUM OBJECTIVES

- understanding oral and written instructions,
- repeating basic information about the United Kingdom
- learning basic information about the student's country of origin (Chechnya),
- introducing Chechen words – translation from Polish and English.

RESULTS ACHIEVED THROUGH CHILDREN'S PARTICIPATION IN THE LESSON

- students acquired basic knowledge about their classmate's country and refreshed their knowledge about the United Kingdom
- students realised that they benefit from working together and from getting to know their classmate from abroad, which gives them a better understanding of the challenges he faces

WORK METHODS:

quiz, conversation, rebus puzzles, gap-filling, picture presentation, word search

DURATION:

2 lessons.

⁷ The sample lesson plan included in this publication was created as part of the School of Intercultural Integration project in 2014. At that time, a series of nine two-day workshops was conducted with a total of 89 participants. The activities were focused on building an inclusive atmosphere in an intercultural class. The trainees had to prepare lesson plans using the WISE model and carry out the activities in their schools following the principles learnt during the workshop. In this publication, we present one selected lesson plan from that set.

SCRIPT

INTRODUCTION | 25 min

Teaching and learning materials:

- Presentation – photo slide show prepared with the boy from Chechnya.

A step-by-step guide:

- 1 Begin the class with organisational activities – mark the register, write down the topic, explain the objectives of the lesson and present the rules.
- 2 Then introduce students into the topic. Ask them if they know the country one of the pupils comes from (Chechnya) and if they know anything about it (casual conversation).
- 3 Next, Shamad makes a short presentation of his country, with a photo slide show.
- 4 Introduce the rules of the class to the students:
 - they work in groups
 - task performance is assessed
 - cooperation within and between groups

Komentarz i wskazówki metodyczne

The photos can be presented in print or as a slide show on the blackboard (we had a slideshow with comments from Shamad from Chechnya).

EXERCISE 1 | Quiz on English-speaking countries and Chechnya | 20 min

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the A and B worksheets.
- 2 The children will first complete the tasks on Worksheet A. If they need to, they can ask their Chechen classmate for help.
- 3 Then, with Shamad's help, the children are asked to fill in the missing animal names and to solve the rebus puzzle (Worksheet B).
- 4 Check if the students have completed the task correctly – ask the group representatives for the correct answers, while the rest checks if they have the right answers on their worksheets.
- 5 Give points for the completed task.

EXERCISE 2 | Chechen proverbs | 15 min

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the C worksheets.
- 2 In the given proverbs, students have to replace the Chechen words with Polish words. They then compare if they have the correct answers with the original text read by Shamad. Then, students translate the Chechen words into English.
- 3 Give points for the completed task.

EXERCISE 3 | Let's make a dictionary | 15 min

A step-by-step guide:

- 1 Hand out the D worksheets. Students have to fill in the gaps with the words they have learnt in three different languages.
- 2 Give points for the completed task and calculate the score of each team

SUMMARY | 15 min

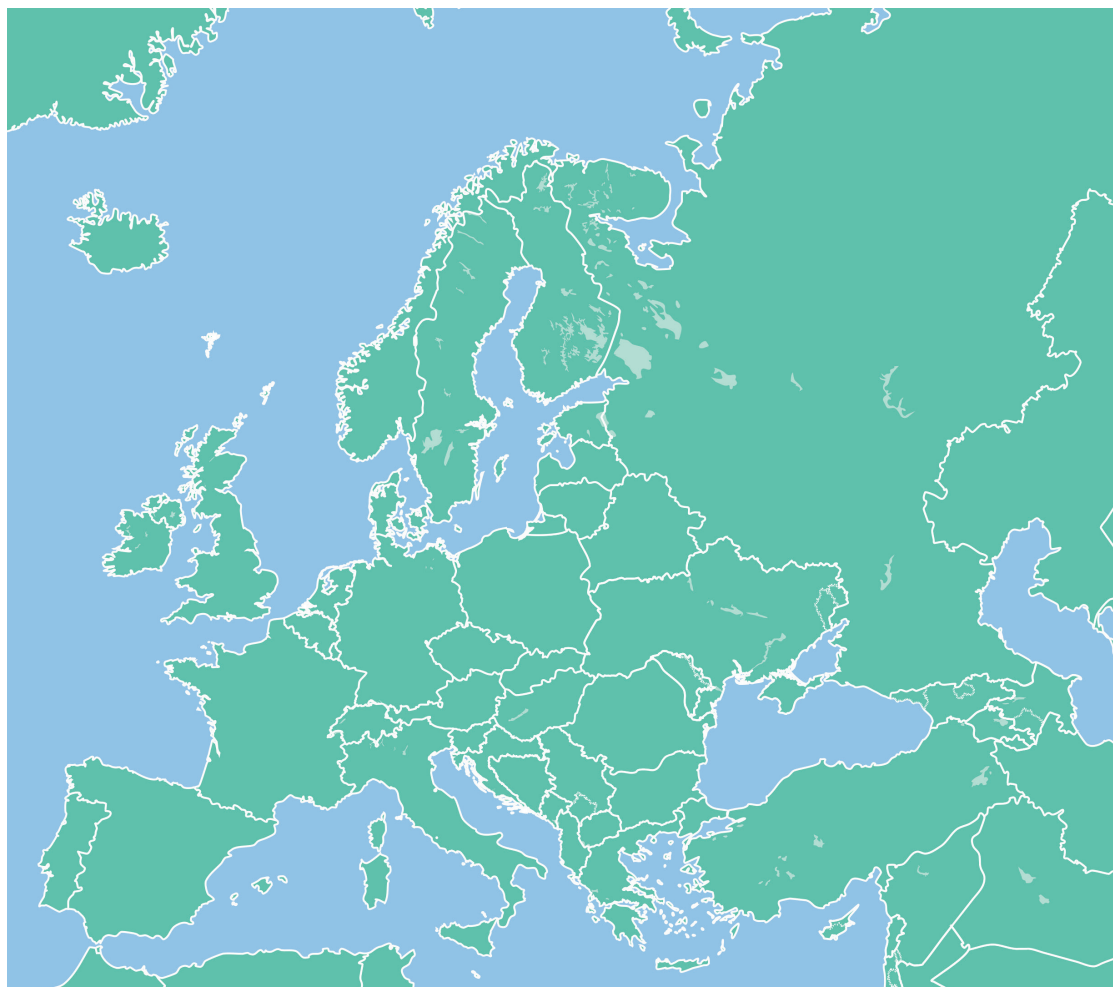
- 1 Remind the students what you have been doing in today's class:
 - we refreshed our knowledge about the United Kingdom
 - we learnt more about our classmate's home country, Chechnya
 - we learnt several Chechen words
- 2 Ask students to do a summary of today's lesson: Each student should say what they found most interesting about today's class, what was surprising, what will they tell their parents or friends about, and what they learned about themselves and others today.

Zaznaczcie te państwa na mapie:

A – Polska

B – Wielka Brytania

C – Czeczenia

1. Zaznaczcie flagi:

Czeczenii (**A**)

Wielkiej Brytanii (**B**)

Polski (**C**)

Worksheet A | Quiz

2. What is the capital city of Chechnya?

- A – Aszchabad B – Mińsk C – Grozny D – Kabul

3. Jakie jest godło Czeczenii?

4. What is the capital city of the United Kingdom?

- A – Liverpool B – Oxford C – London D – Bristol

5. Kto jest prezydentem Czeczenii?

- A – Alaksandr Łukaszenka B – Hamid Karzaj
C – Gurbanguly Berdimuhamedow D – Ramzan Kadyrow

6. What is the name of the King of the United Kingdom?

- A – Whiliam B – Albert C – Charles D – Henry

7. W jakim kraju leży Czeczenia?

- A – w Armenii B – w Rosji C – w Gruzji D – w Azerbejdżanie

8. What are the national languages in Chechnya?

- A – kurdyjski, czeczeński B – urdu, czeczeński
C – rosyjski, czeczeński D – angielski, czeczeński

Worksheet B | Part 1

Wpisz brakujące angielskie lub czeczeńskie nazwy zwierząt, by wszystkie ilustracje były podpisane w obu językach.

zhi

COW

vir

kotam

camel

Worksheet B | Part 2

Rozwiąż rebusy i poznaj czeczeńskie nazwy.

słońce -

księżyc -

gwiazda -

niebo -

ziemia -

Worksheet C

W podanych przysłowiach zastąp czeczeńskie wyrazy polskimi odpowiednikami (spróbuj wywnioskować z kontekstu, o jakie słowa chodzi).

Vir zrozumie, że jest osłem tylko wtedy, gdy go za **lerg** pociągniesz.

Gdzie świeci **malkh**, posiej ziarno. Gdzie posiejesz ziarno, tam pojawi się cień.

Nie lękaj się zimy, po niej nastanie **bcaste**.
Bój się jesieni, po niej przyjdzie zima.

Vir nazwał drugiego osłem i rzucił się w przepaść.

Nie **malkh** wina, że **buhia** w dzień nie widzi.

Z **alu** nie igraj, **khi** nie wierz.

Kto nie lubił **ett**, zawsze marzył o mleku.

Cicigi żyjące w zgodzie pokonają skłócone **borzi**.

Gniew **nana** jak **lo** – dużo napada, szybko stopnieje.

Dottagl z dalekiego kraju jest jak wznoszona twierdza.

Worksheet D

Wstaw wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli.

język polski	język czeczeński	język angielski
anioł		angel
	atam	
	xox	onion
	alumuz	
gwiazda		
	mott	language
krowa		
	butt	
serce		
	malkh	

słońce, angela, star, atom, moon, cebula, dog,
diament, język, cow, księżyc, heart, atom, diamond,
seda, ett, sun

Odpowiedzi

Wstaw wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli.

Karta pracy A

1. Flaga Czechenii (A) – 3.
Flaga Wielkiej Brytanii (B) – 2.
Flaga Polski (C) – 5.
2. Odpowiedź C
3. Odpowiedź A
4. Odpowiedź C
5. Odpowiedź D
6. Odpowiedź C
7. Odpowiedź B
8. Odpowiedź C

Karta pracy C

Osiół zrozumie, że jest osłem tylko wtedy, gdy go za ucho pociągniesz.
Gdzie świeci słońce, posiej ziarno. Gdzie posiejesz ziarno, tam pojawi się cień.
Nie lękaj się zimy, po niej nastanie wiosna. Bój się jesieni, po niej przyjdzie zima.
Osiół nazwał drugiego osłem i rzucił się w przepaść.
Nie słońca wina, że sowa w dzień nie widzi.
Z ogniem nie igray, wodzie nie wierz.
Kto nie lubił krowy, zawsze marzył o mleku.
Koty żyjące w zgodzie pokonają skłócone wilki.
Gniew matki jak śnieg – dużo napada, szybko stopnieje.
Przyjaciół z dalekiego kraju jest jak wznoszona twierdza.

Karta pracy D

anioł / angela / angel
atom / atam / atom
cebula / xox / onion
diament / alumuz / diamond
gwiazda / seda / star
język / mott / language
krowa / ett / cow
księżyc / butt / moon
serce / dog / heart
słońce / malkh / sun

Karta pracy B

Część pierwsza	Część druga:
zhii – sheep	Słońce – malkh
ett – cow	Księżyc – butt
vir – donkey	Gwiazda – seda
kotam – hen	Niebo – stigal
emkal – camel	Ziemia – latta

Model edukacji międzykulturowej WISE. Przykładowe scenariusze warsztatów

Autorki: Marta Piegat-Kaczmarczyk, Zuzanna Rejmer

Redaktorki: Karolina Czerwińska, Katarzyna Sołtan-Młodożeniec

Projekt graficzny: Siostry Piwowar Studio

Ilustracje: Karolina Kotowska

Druk: Drukarnia Akapit, Lublin

ISBN 978-83-969066-6-3

Warszawa, 2023

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

Od 2007 roku wspieramy osoby z doświadczeniem migracji mieszkające w Polsce. Edukujemy o różnorodności kulturowej i językowej.

tel. +48 692 913 993, +48 22 11 000 85

email: info@forummigracyjne.org

www.forummigracyjne.org

KRS: 0000272075

Publikacja powstała w ramach projektu „Welcome back to school! Educational inclusion of children affected by war in Ukraine”. Projekt finansowany przez PLAN International i Disasters Emergency Committee.

